Milliyet
ÇOCUK
4 Şubat 1980 • Sayı: 5 • 15 Lira

Her hafta
Milliyet
ÇİZGİ-ROMAN
dergisi
armağan ediyoruz

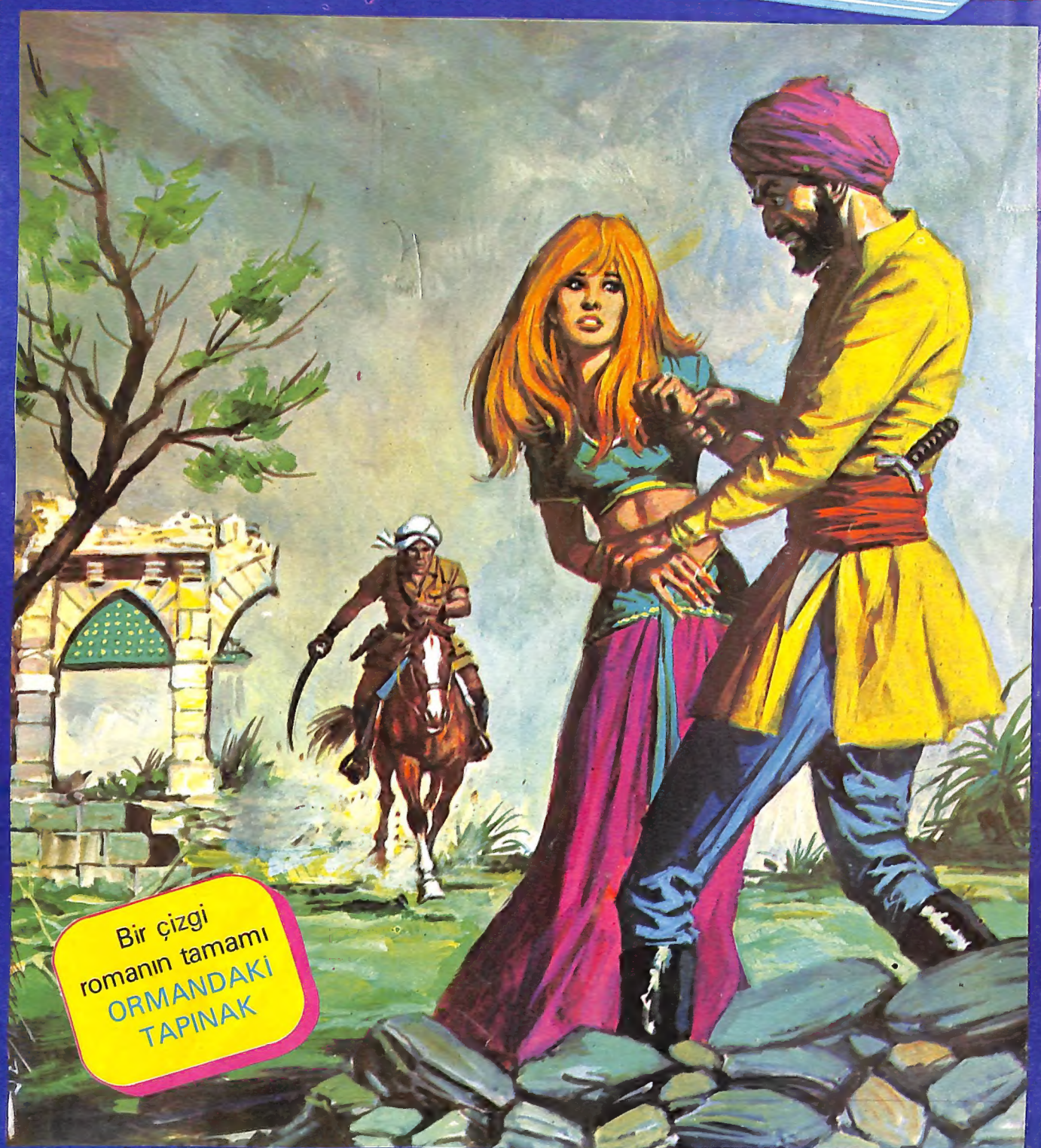

Bir çizgi
romanın tamamı
ORMANDAKİ
TAPINAK

TEMEL REİS

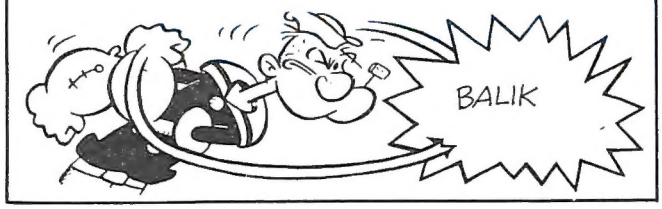
BALIK

YENİ DEREDE BALIK AVLAYACAĞIM!
SENİN O DERE DEDİĞİN BİR SU BORUSUNDAN AKAN SU SADECE!

BİLİYOR MUSUN, BÜCÜR SU BORUSUNDAN AKAN SUDA BALIK AVLAYACAK-MIŞ..
NE İYİ!

ŞUNA BAK BALIK AVLIYOR!
YOK CANIM UYUYOR...
Z

ŞU SATAMADIĞIMIZ BÜYÜK BALIK DURUYOR MU?
EVET, KAMYONUN ARKASINDA...

EN İYİSİ GİDİP BÜCÜR'Ü TÜM GÜNÜNÜ BALIK AVLAMAKLA ZİYAN ETMEDEN ALIP GELEYİM...

NEE!

?
?
AMAN TANRIM! BALIĞIN OLTAYA TAKILDIĞINI DUYMADIM BİLE...
11-5
BUD SAHLENDORF

bizden size

OKURUN SESİ

● Dergimizi ilgiyle okuyor ve çok beğeniyorum. Karikatürlere ve film-öykülere daha fazla yer verirseniz sevinirim.

TAMER YAPICI
(Uzunköprü)

● Dergimizde basketbola yer verirseniz sevinirim.

MEHMET CAN
(Antalya)

● Dergimizi severek okuyorum. Yeni yarışmalar düzenlediğiniz için sizlere teşekkür ederim.

FATMA ÖNCÜ
(Niğde)

● Dergimizi severek okuyorum. "Milliyet Çocuk Kulübü"ne üye olmak istiyorum. Koşulları dergimizde yayımlar mısınız? Ayrıca "İnce Memed" in ikinci bölümünü yayımladığınız için teşekkür ederim.

MURAT SÜMER
(Ankara)

● "Milliyet Çocuk Kulübü'ne nasıl üye olunacağını ve koşullarını yayımlarsanız çok sevinirim.

BANU BARBARASOĞLU
(İstanbul)

Çocuk kulübünüze üye olabilmek için;
1— 25 TL giriş ödeneği,
2— 2 adet fotoğraf,
3— Üyenin adı, soyadı ve anne-baba adları,
4— Okunaklı bir biçimde yazılmış adres ile Milliyet Gazetesi Satış Servisi Cağaloğlu — İSTANBUL adresine başvurabilirsiniz.

● "İnce Memed"i yayımladığınız için teşekkür ederim. Ünlü büyüklerimizin posterlerini yayımlarsanız sevinirim.

CEMİL ER
(Konya)

● Dergimizden çok yararlanıyorum. Hazırladığınız Büyük Yarışma ve Armağanlı Sorular için sizlere teşekkür ederim. Ayrıca "İnce Memed"i yayımladığınıza çok sevindim.

İSMAİL KÖKSAL
(Havza)

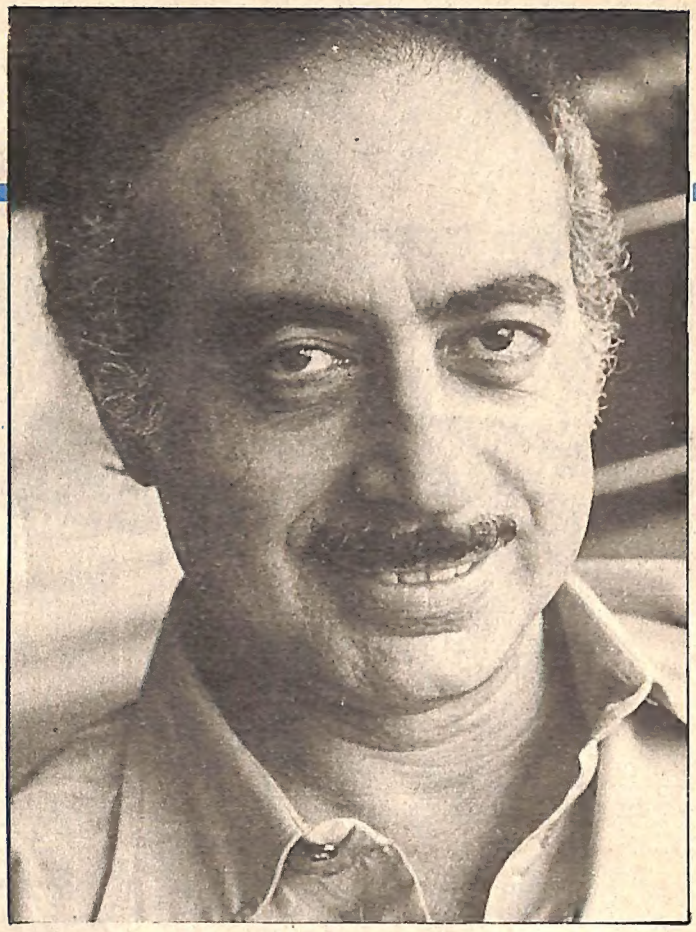

1 Şubat 1979'da yitirdiğimiz

ABDİ İPEKÇİ'Yİ SAYGIYLA ANIYORUZ

Milliyet ÇOCUK DERGİSİ

Sahibi: Milliyet Yayınları A.Ş. adına ERCÜMENT KARACAN
Genel Yayın Müdürü: ÜLKÜ TAMER
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: GÜL ÖNET
Teknik Yönetmen: MEHMET İLKORUR

Pazartesi günleri yayımlanır ● 4 Şubat 1980 ● 1980 / Sayı 5 ● Sıra No: 349

Milliyet Yayın A.Ş. tarafından hazırlanmış, Milliyet Ofset Tesisleri'nde basılmıştır ● *Adres:* Milliyet Çocuk Dergisi, Milliyet Yayınları, Basın Sarayı, Cağaloğlu İstanbul ● *Abone koşulları:* 1 yıl, 680 TL / 6 ay: 340 TL ● Uçakla: 1 yıl: 745 TL / 6 ay: 372.50 TL ● Yabancı ülkeler için ayrıca posta ücreti eklenir ● Türkiye'de satış fiyatı: 15 TL ● Kıbrıs için satış fiyatı: 20 TL.

UZAY ÇOCUKLARI ÇOCUK YILI 1980

HE-HE! GENE ŞENLİK VAR GEZEGENİMİZDE.. ACABA HANGİ ÜLKELER KAPIŞTI BU KEZ?

AŞAĞISI DUMAN İÇİNDE. NE OLUYOR BÖYLE?

BURADAKİ ÜLKELERİN YÖNETİCİLERİ SAVAŞ OYUNLARINI ÇOK SEVERLER!

HEY! NE OLUYOR?

BİZİ ÇOK SEVERLER DE, TOP ATIŞIYLA SELAMLIYORLAR..

BU SEVGİ FAZLA ATEŞLİ AMA...

ÇOCUK HAKLI.. ŞAKAYI BIRAKTA BURADAN KURTULMAYA BAK...

İYİCE ALÇALIP DAĞLARIN ARASINDAN KAÇACAĞIM.. ORADA VURAMAZLAR..

BİR SÜRÜ MERMİ YAKTINIZ, GENE DE VURAMADINIZ. ŞU UÇAĞI. TÜH SİZE BE! BİR DE KESKİN NİŞANCI UZMAN ÇAVUŞ OLACAKSINIZ!

VAR GÜCÜMÜZLE UĞRAŞIYORUZ. BİZDEN BU KADAR. İŞİNİZE GELİRSE.

BU İŞTE BİT YENİĞİ VAR KOMUTAN. BÜYÜK ÜLKE BİZE SİLAHLARI SATTI... EĞİTMEN OLARAK TA BU KÖRLERİ YOLLADI...

KES SESİNİ BE! YÖNETİCİLERİMİZ KÖR DEĞİL YA... NE ALIP VERDİKLERİNİ BİLİYORLARDIR...

HAKLISINIZ KOMUTANIM. BİLİYORUM YÖNETİCİLERİMİZ ÇOK AÇIK-GÖZDÜR.. AMA BU KESKİN NİŞANCILAR KÖR.

GÜRÜLTÜ KESİLDİ. TOPLARIN SESİ DUYULMUYOR.

UÇAĞIN SESİ DUYULUYOR AMA!

SAĞIR DEĞİLİM. ONU BEN DE DUYUYORUM. TERSİ OLMALI BUNUN. SİLAHLARIN SESİ ÇIKMALI. UÇAĞINKİ KESİLMELİ...

ATEŞ ETSENİZE BE! İYİ MAL DİYE SATTIĞINIZ TOPLAR HEMEN BOZULDU MU YOKSA, ATEŞ EDİN BE! ATEEEEŞŞ! BU BİR EMİRDİR...

ŞUNA BAK.. NASIL TERSLENİYOR BANA BABAM BİLE BAĞIRMADI BÖYLE... İYİ BİR DERS İSTİYOR!

BOŞ VER. SEN ONA UYMA... CEVAP VERMEYE BİLE DEĞMEZ...

SİLAHLARI SATAN ÜLKENİN TEMSİLCİSİ OLARAK SİZİ UYARIYORUM KOMUTAN... BİZE İFTİRA ETMEYİN.. TOPLARIMIZ SAPASAĞLAMDIR. DAHA ÇOK UZUN YILLAR İŞİNİZE YARARLAR!

NEDEN SUSUYORLAR ÖYLEYSE?

YANITI ÇOK KOLAY... MERMİLERİ BİTTİ DE ONDAN...

YA BUNLAR NE? BU YIĞIN YIĞIN MERMİLER?

HAA! ONLAR MI? ONLARI SİZE SATMAK İÇİN GETİRDİK. VERİN PARASINI KULLANIN...

BENDE PARA NE ARAR. SEN ŞİMDİ VER DE ŞU UÇAĞI DÜŞÜRELİM, SONRA ÖDERİZ!

OLMAZ EFENDİM. DEMİN TÜKETİLENLER BİLE ÖDENMEDİ DAHA...

GİTTİ. KOCA UÇAK GÖZ GÖRE GÖRE GİTTİ!

NE OLDU YAHU? ATEŞİ KESTİLER!

KAFANI ÇALIŞTIRSANA BİRAZ. BİR SAVAŞ NUMARASI BU...

ATEŞ KESİLDİ DİYE RAHATLAYIP KABAK GİBİ ORTAYA ÇIKACAĞIZ. ONLAR DA KOLAYCA ALAŞAĞI EDECEKLER. YUTARMIYIZ BE! GİR ŞU DAĞLARIN ARASINA..

SSST! SESİNİ ÇIKARMA DA KUŞ KAÇMASIN.

KÜÇÜCÜCÜK KUŞU HERKES VURUR NİŞANCI SAN UÇAĞI VUR.

AH! KAFAM!
HEY GERZEK. ÖNÜNE BAK. DAĞA ÇARPACAKSIN.
KAFAM AH KAFAM!
KAFAM, KAFAM DEYİP DURMA KAFASIZ.. YA TAŞ VURUR KAFANA, YA DA KAFANI TAŞA VURURSUN. BAŞKA İŞE YARAMAZ MI SENİN KAFAN? ÇEK ŞU ELLERİNİ ŞU TAŞ KAFANDAN DA UÇAĞI KULLAN...
Hİİİ! UÇAĞI DÜŞÜRDÜK. KAÇALIM BURADAN..
NEDEN KAÇALIM BE? BESBELLİ BİR DÜŞMAN UÇAĞI. DÜŞÜRDÜĞÜMÜZÜ SÖYLEYİP MADALYA ALIRIZ...
YA BİZİM UÇAKSA?
BİZ DÜŞÜRMEDİK DERİZ.. HAYDİ GEL KORKMA...
KO... KOMUTANIM BAK KAÇIRDIĞIMIZ UÇAK! DÜŞÜYOR BE DÜŞÜYOR!
KAÇIN ÇOCUKLAR KAÇIN.. UÇAĞI DÜŞÜRDÜK.
DÜŞÜRECEK BAŞKA YER BULAMADINIZ MI? TAM TEPEMİZE GELİYOR.
LÜTFEN KEMERLERİNİZİ BAĞLAYIN İNİYORUZ!
KAFAM.. ÄH--KAFAM!

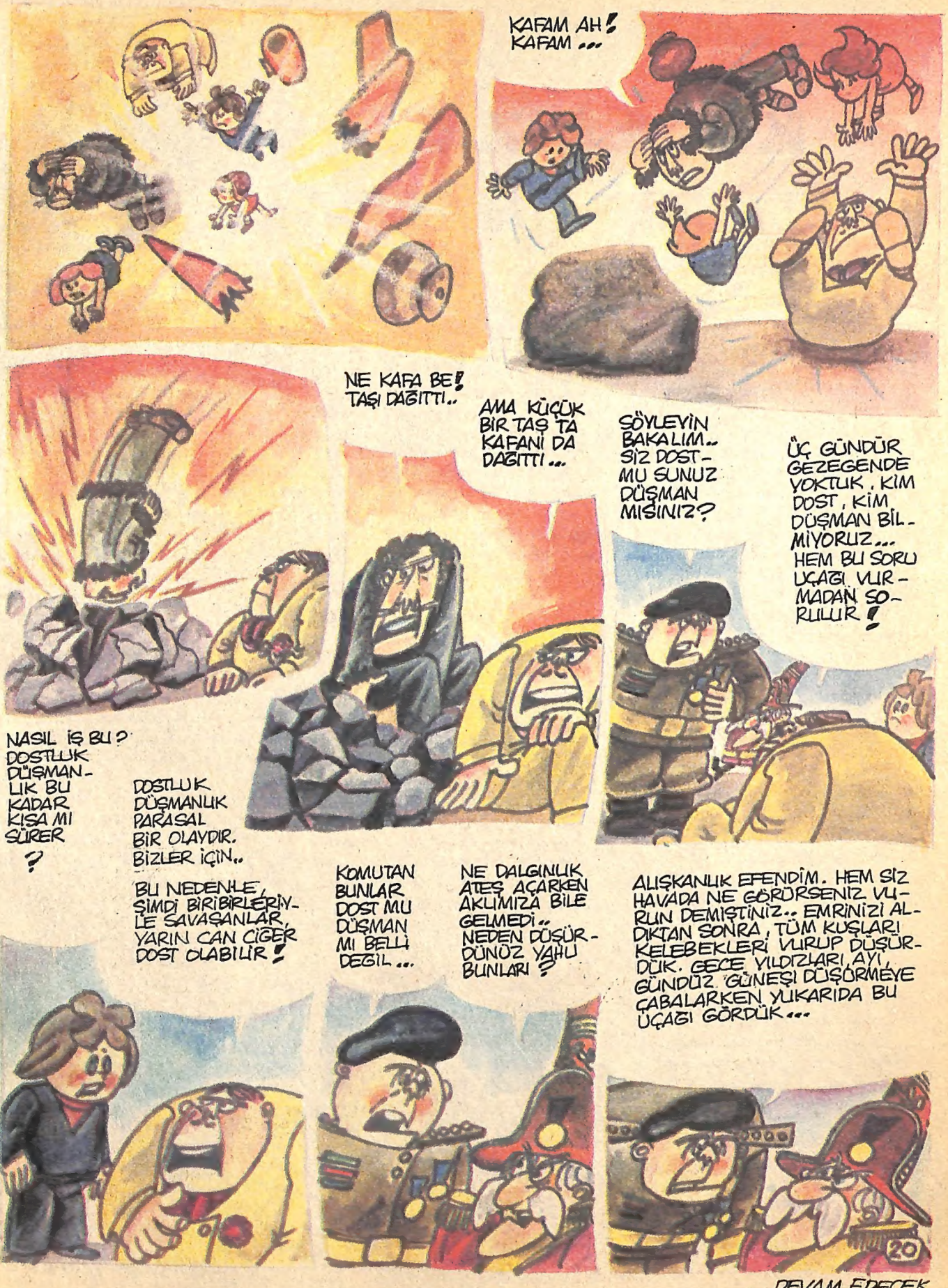

DEVAM EDECEK

ÖYKÜ

KOCA RIZA

CENGİZ BEKTAŞ

Ali Rıza çok uzun boyluydu. Omuzları geniş, elleri kocamandı. Sözün kısası dağ gibiydi. Ona, Koca Ali Rıza ya da kısaltarak, Koca Rıza derlerdi. Koca Rıza erlik çağına geldiğinde ülkemize düşmanlar saldırdılar. O da yaşıtları gibi hiç eğitim görmeden görev yerine yollandı. Onu ve azıcık uyanık gördükleri başkalarını seçerek Akşehir'e getirdiler. Koca Rıza ve arkadaşları kamyon denilen araçla ilk kez işte orada karşılaştılar.

Kamyonlar, bir komşu ülkenin armağanıydı. Bağımsızlık savaşımıza yardım için yollanmışlardı. Orduda bunları kullanabilecek erler yoktu. Kullanmayı bir yana bırakın, Koca Rıza ve arkadaşları, ne olduğunu, ne işe yarayacağını bile bilmiyorlardı. Kimbilir nelere benzetiyorlardı. Onları, dizi dizi duran kamyonların karşısına sıraladılar. Sonra biri çıktı, dedi ki:

– Bunlar atlar gibidir. Atın gemini sağa çekerseniz sağa, sola çekerseniz sola gitmez mi? Bunlarda gem yok da şu simit var. (Direksiyonu gösteriyordu.) Bu simiti sağa çevirirseniz sağa, sola çevirirseniz sola gider. Gaza basarsanız yürür. Frene basarsanız durur. Haydi atlayın bakalım.

Koca Rıza ve arkadaşları atladılar kamyonlara. İki güne kalmadan, kamyonlar ortalıkta vızır vızır dolaşmaya başladılar. Sonra da haydi bakalım savaşa...

Koca Rıza savaş boyu cephane taşıdı. Yararlıklar gösterdi, çavuş oldu. Rıza çavuş dediler ona.

Savaşın sonlarına doğru onu kamyondan ayırdılar, otomobile verdiler. Karşı koyması olası değildi. Çünkü kullanacağı otomobil Mustafa Kemal'inkiydi. Mustafa Kemal'in bir fotoğrafı vardır. O fotoğrafta bir çavuşu alnından öper. İşte o çavuş Koca Rıza'dır.

Savaş bitti. Koca Rıza Denizli'ye döndü. Döndü dönmesine ya, aklı da kamyonda kaldı. Yıllar geçti. Ne edip edip bir kamyon edinmeğe çalıştı. Üç aşağı beş yukarı akranları Yeşilova'lı Mehmet Kavukçu, Halle'li Kardeş, Tavas'lı Kırmızı Raşit, Saim Usta sürücülüğü hep erlikte öğrenmişlerdi. Hepsi de bir araç edinmek için yanıp tutuşuyorlardı.

Denizli'ye ilk otomobili Saim Usta getirdi. İlk taşımacılığı Ayı Mehmet yaptı. İlk kaptıkaçtıyı Kırmızı Raşit getirdi.

Kaptıkaçtı 15-16 kişi alırdı. Kırmızı Raşit onunla, Tavas'la Denizli arasında yolcu taşırdı. Kaptıkaçtıyı ilk Tavas'a getirişinde, oralılar, teper ısırır diye korkup uzak durdular. Sonra usul usul yaklaşıp, çevresini aldılar. Kırmızı Raşit'e sordular:

– Ne yer, ne içer bu?

Kırmızı Raşit:

– Ot yer, rakı içer. Dedi.

Tavaslılar hemen ot getirip, kaptıkaçtının önüne koydular. Bir şişe de rakı getirdiler.

Kırmızı Raşit rakıdan bir fincana doldurup, soğutucuya koydu.

– Şimdilik bu yeter, gerisini sonra veririm dedi. Şişeyi kaldırdı.

Kırmızı Raşit uzun süre rakı parası vermedi.

Koca Rıza'da Denizli'ye ilk kamyonu getirdi. Kamyonun kasası falan yoktu. Ama Koca Rıza'nın gözünde gelin gibiydi.

Denizli ile İzmir arasında bugün asfalt yol var; üç, üçbuçuk bilemedin dört saat çeker. Oysa o günlerde yol yoktu. Eski at arabası yollarından geçiliyordu. Yollardaki çukurları, sağdan soldan taşlar bulup, dolduruyorlardı. Yolları kendileri yapıyorlardı.

Koca Rıza'nın yolunu bir çay bir dere kesti mi, yardımcısı aşağıya atlıyordu. Ceplerine taş doldurup, paçalarını sıvayıp, suya giriyordu. Önce önüne, ileriye bir taş atıyor, taşın çıkardığı sesten suyun derinliğini sezinlemeye çalışıyordu. Ona göre yürüyordu ileriye. Su dizini geçmiyorsa, Koca Rıza'ya el ediyordu. Koca Rıza ardından usul usul sürüyordu kamyonu. Bunları bana o günlerdeki yardımcısı Ali Baba anlattı.

– Ya oğlum, biz bu yolları böyle açtık dedi Ali Baba.

Koca Rıza'nın kamyonu geçerken çocuklar tepelere, ağaç arkalarına kaçıyorlardı. Kamyonun geçişine çok uzaklardan, gizlenip bakıyorlardı. Sonra günlerce birbirlerine anlatıyorlardı.

Koca Rıza kamyonunu Denizli'ye tam on günde getirebildi. Önce marangoz Nevzat Usta'nın önüne çekti. Ona güzel bir kasa yaptırdı. Oturma sıraları yaptırdı. Kamyon, pazarcıları taşımak için bir yolcu aracı oldu çıktı. Demir işlerini de, kara demirci Hasan Usta yapmıştı. Sonraları Hasan Usta Denizli'deki ilk kamyon onarımcısı oldu. Nevzat Usta da kasacı...

Koca Rıza kasayı kendi elleriyle boyadı. Masmavi yaptı. Karşısına geçip sigarasını tüttürdüğünde keyfine diyecek yoktu.

Koca Rıza yıllarca yolcu taşıdı, kereste taşıdı, maden taşıdı, un taşıdı, zahire taşıdı, şeker taşıdı. Benzin dağıtım işini daha başta bir iki varlıklı üstlenivermişlerdi. Benzin onlardan tenekeyle alınırdı. Trenle gelip, belediyede depo edilen benzini satmak için bu aracılara ne gerek vardı, bilmiyordu Koca Rıza. Yedek parça işini de onlar kapmışlardı.

Lastik desen, bir başka dert. Patladı mı, eski lastiklerden bir parça kesip, yaraya bez bağlar gibi zincirlerle bağlarlardı. Bir kez parça lastik bulamamıştı da su tenekesini düzleyip biçimleyip bağlamıştı.

Gelin sandığı tenekesinden, kurşun lehimle motor yatağı yaptığı olmuştu. Hele fötr şapkasının kenarını kesip motor yatağı yapmak zorunda kalışını hiç unutamazdı. Motor yağı eksildiğinde, zeytinyağıyla tümlediği de çok olmuştu.

Bir de soyguncular dan çok çekti

Koca Rıza. Kayıkbeli, Cankurtaran hep soyguncu yatağıydı. Acıpayam'dan ötede bir Aligöz geçidi vardı ki... Aligöz adındaki eşkiya gelip geçene aman vermezdi. Denizli-İzmir arasında yol pek çamur olurdu. Kamyon çamura battı mı, Koca Rıza kurtulacağım diye uğraşırken, hırsızlar arkadan ipleri keser balyaları aşırırlardı. Yol çamur olmasa da, geçeceği yere ağaç kütükleri ya da taşlar koyarak durdukları olurdu.

Koca Rıza, yolların darlığından, dönemeçleri öyle bir kezde alamazdı. En az üç dört kez ileri-geri yapmak zorundaydı. Frenler de tutmadığı için, geri geri giderken, yardımcısı koşar, hemen tekere takoz koyar durdururdu.

Böyle dönemeçlerde, ileri-geri derken, kamyonu kaçırmak da olasıydı. Koca Rıza bu nedenle, kamyonun üstünde yolcu varsa indirirdi.

Yolcuların inip binmekten canları çıkardı. Yerlerini de birbirlerine kaptırırlardı. Kimileri inmeyiverirlerdi. Bir gün Acıpayam yolundaki çok keskin bir dönemeçte, ileri-geri, in-binden bıkan bir aile, inmemişlerdi sonunda. Kamyon da geriye kaçıp devrilmişti. Devrilen kamyon düzeltilir, gene yola koyulunurdu. Ama bu kez öyle olmadı. Çünkü o inmeyen ailenin küçük çocuğu yolcu sandıklarının altında kalıp öldü. Koca Rıza çok kırıldı kamyonuna. Böyle bir şey yapabileceğini hiç düşünmemişti. Onun hiç bilmediği bir yönünü tanıyordu. Küçücük bir çocuğa nasıl kıyılırdı?

Koca Rıza günlerce yemeden içmeden kesildi. Yaşamının sonuna dek bu olayın etkisinden kurtulamadı. O dönemecin adı, o günden beri, "Koca Rıza Dönemeci"dir.

Bir gün Koca Rıza, daha güçlü bir kamyonu olsun istedi. Bu isteğini gerçekleştirdi de.

İstanbul'dan "Vayt" marka bir kamyon aldı. Vapurla İzmir'e oradan da on günde Denizli'ye getirdi. Getirip fayton durağına, faytonların arasına koydu. Denizli'liler günlerce gelip gelip onu seyrettiler. Vayt'ın yalnız kuyruğu altı metre idi. O günlerde görülmedik bir büyüklüktü bu. Onun kasasını da Denizli'de yaptırdı; kendi eliyle boyadı. Vayt, Denizli'nin sokaklarına sığmıyor, yollardan dönemiyordu. Olacak gibi değildi. Koca Rıza inat ediyordu. Ama Menderes'in üzerindeki köprü Vayt'ın ağırlığını çekemedi, çöküverdi. Yükü şekerdi. Günlerce şekerli su akmış. Koca Rıza'yı nasılsa sudan kurtarıp, hamama götürmüşler. Baş aşağıya asmışlar da üç teneke su akmış içinden. Sonunda o sokaklara sığmayan, dönemeçleri alamayan, kendi eliyle boyadığı, neredeyse çocukları gibi sevdiği Vayt'ın iki metresini kestirdi Koca Rıza. Üstelik yüreğine taş basarak bu işlemin başında durdu.

Vayt'ı da, öteki kamyonları da, çok ama çok sevdi. Koca Rıza. Herbirinden bir parçayı evinde bahçe duvarına astı. En sonunda da bu parçalardan kendi başına bir kamyon yaptı. Ondan başka kimse o kamyona binemiyordu. Ama herkes, hele işi sürücülük olanlar, onun bu beceresine, işine sevgisine saygı duyuyorlardı. Ona yardımcı olmak kolay değildi. Ama yetiştirdiği sürücüleri iyi yetiştirirdi. Onun yetiştirdikleri başkalarını yetiştirdiler. Bugün yüzlerce sürücü var Denizli'de. Hemen çoğu öleli yıllar olan Koca Rıza'yı tanır. Ondan eskilerin "pir" dedikleri gibi, bir büyük usta olarak söz ederler. Adını saygıyla anarlar.

halit kıvanç
SİZLERLE

TELE-TEKNİK HARİKALAR

BİLİM yeniliklerinden söz etmiştim geçen hafta.... "Olmaz"ı "olur"laştıran buluşlardan. Bu hafta da televizyon alanında bu türden yeniliklerden birini duyurmak istiyorum. Tabii daha önce duymamış olanlarınıza.

Japonlar öteden beri elektronik araçlar üzerindeki ince çalışmalarıyla bilinirler. Kibrit kutusundan bile ufak radyo, teyp, TV yaparlar. Daha akla gelen, gelmeyen sayısız buluşu gerçekleştirmeye çalışırlar. Bir süredir de televizyonu günlük yaşama getiren bir hamlenin içindeler. Aynı girişimi Amerika Birleşik Devletleri'nde de görüyoruz. Ben bu hafta size Japonların çalışmasından söz edeceğim. "Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu"nun aylık "Bilim ve Teknik" adlı, çok yararlı dergisinde okudum, ilgimi çekti. Dinleyin bakın:

Japonya'nın ufak bir kentinde bir ev kadını sabah erkenden yerel TV istasyonunu açıyor ve daha alışverişe çıkmadan alacağı şeylerin fiyatlarını öğreniyormuş. Ama nasıl? TV'sini açınca ekranda büyük bir mağaza görünüyor, yöneticilerden biri de ellerindeki malları tanıtıyor, fiyatlarını söylüyor. Bunda olağanüstü bir yenilik yok. Ötesini dinleyin de!.. Ev kadını bunları dinlerken, ekranda bir spiker yer alıyor ve şöyle diyormuş: "Sayın seyirciler, eğer bugünkü fiyatlar hakkında söyleyecekleriniz varsa, lütfen (A) tuşuna basınız!" Hah işte, o zaman ev kadını TV'nin (A) tuşuna bastı mı. Teknik bağlantı sayesinde ekranda kendisini görüyormuş. İsterse mağazanın fiyatlarını tartışıyor, eleştirisini yapıyor. Bunu aynı istasyonu açan herkes izliyor. Düşünün birkaç kanalına geçelim. Öyle evimizde bakkalımızla, televizyon aracılığıyla haberleşecek günün gelmesi, bizim ancak hayal dünyamızda yer alabilir. çocuklar. Evinizdesiniz. TV karşısındasınız. Bir düğmeye basıyor ve ekranda o anda yaptığınız hareket içinde, konuşurken kendinizi seyrediyorsunuz. Bir insanın kendini ekranda seyredebilmesi, aslında zor bir şey değildir. Örneğin ben, TV programlarının çoğunu önceden özel aygıtlarla kaydettikleri için, yayın geceleri evimde oturup, içinde görev aldığım yayını izleyebiliyorum. Ama Japonya'da uygulamaya konulan, Amerika'da da geliştirilmeye başlanan yenilik ile, insan kendini o anda yaptığı işle seyredebiliyor. Televizyoncu deyimiyle "canlı yayın" içinde kendinizi görebiliyorsunuz.

Uzmanlar bu sisteme "geri kanal" ya da "iki yol haberleşme" adını vermişler. Aslında bu tür çalışmalara genel olarak "Tele - Teknik Harika" demek daha uygun düşüyor. Bu harikalar öylesine hızlı gelişiyormuş ki... Japonyadaki küçük kent Higaşi - İkoma'da özel TV şebekesi sayesinde, şehir halkından ikisinin birbiriyle evlenmesi TV'den duyuruluyor ve o anda isteyenler TV ekranında görünerek yeni evlileri kutlayabiliyorlarmış.

Televizyon alanındaki yenilikleri teknik açıdan takdirle karşılayan milyonların yanı sıra, bazı psikologlar yüzlerini buruşturuyor. "Dikkat edin" diyorlar, "Her şey bu kadar makineleşince aile kavramı zayıflıyor. İnsanlar robotlaşıyor. Çarşıya çıkmak, dolaşmak, pazarlık etmek, gezmek, yürümek azalıyor. İnsan makine oluyor. Evinde oturup her şeyi düğmelere basarak yaparsa, ilerde bunun psikoloji bakımından ziyanı çok görülür."

Bizim için böyle bir tehlike henüz çok, çook uzaklarda. Biz TV'ye yeni kavuştuk. Daha siyah - beyazındayız. Tek kanalındayız. Hele renklisine.

edebiyat sevgisi

SELİM İLERİ

ŞİİR VE ÖYKÜ

GEÇEN haftaki yazımızı şöyle noktalamıştık:

"Öykü de, şiir gibi hem kompozisyon açısından, hem de sözcük seçiminde romandan daha özenli, daha tutumlu olmak zorundadır. Bir romanda ufak tefek kompozisyon kavrukluk-ları, ya da sıradan gevezelikler göze çarpmayabilir. Ama öykünün kapsamı, böylesi yazınsal kusurları asla bağışlamaz."

Bu haftaysa öyküyle şiiri yanyana irdelemeye çalışacağız; karınca kararınca. Öyle sanıyorum ki, hem şiir, hem de öykü yazmayı deneyen kardeşlerimiz var. Kimbilir içlerinden ne usta şairler, öykücüler çıkacak. Öte yandan bir bölüğü salt şiir yazarken, bir bölüğü de yalnız öyküde karar kılacak.

Her ikisi bir arada yazılamaz mı diye soracaksınız. Yazılır tabii. Türk edebiyatında bu türleri bir arada yürüten, hem şiir türünde, hem de öykü türünde başarılı yapıtlar veren sanatçılar var. Necati Cumalı sözgelimi. Kimi şairler de roman yazıyor. Oktay Rifat gibi, Melih Cevdet Anday gibi. Sabahattin Kudret Aksal hem şiir, hem öykü, hem de oyun yazar. Kemal Tahir önce "Göl İnsanları" adlı bir öykü kitabı yazmış, sonra romanda karar kılmıştır. Kimi öykücüler ise, öykünün yanı sıra roman çalışmalarıyla da ünlenmiştir. Oktay Akbal, Nezihe Meriç, Yusuf Atılgan geliyor hemen aklıma.

Öyleyse? Öyleyse, edebiyatın bütün türlerinde, dallarında verimli olunabilir çocuklar. Önemli olan, yapıtlarımızın başarı düzeyidir. Yukarıda adlarını andığım sanatçılar, yazınsal başarılarını kabul ettirmiş değerlerdir.

BU hafta, size, daha çok öyküleriyle tanıdığımız, ama şimdiler, usul usul, titizce, şiirlerini de yayımlamaya başlayan bir yazarımızı konuk getirdim: Hulki Aktunç. (Daha doğrusu ben Hulki'nin konuğu oldum ve konukluktan edindiğim izlenimleri size aktaracağım.)

Hulki Aktunç on bir yıldır edebiyat alanında görünmekle birlikte az ürün veren, çalışmaları üzerinde kılı kırk yararak duran bir yazar. Şimdiye dek iki öykü kitabı yayımladı. "Gidenler Dönmeyenler", Türk Dil Kurumu öykü ödülünü kazandı. Geçenlerde yitirdiğimiz büyük usta Behçet Necatigil, Aktunç'tan şöyle söz açıyor: "Olayları atlamalı kesitlerle, konuyu gizleyerek dolaylı bir biçimde veren, üslûpça titiz..." bir öykücü.

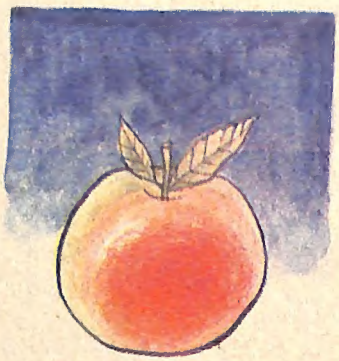

ELMA HEP OLACAKTIR

Özgürdür elma
kim karışabilir
güzelliğine

Suyun yürüdüğü akla
aktığı nehre

Seyrederler

Ve yüzleri uçuklar
elmanın
kendi kadar eski
sevdasına

HULKİ AKTUNÇ

KARLI bir pazar günü Hulki'lerin evindeyiz. Dışarda damlardan, çam ağaçlarına her şey bembeyaz . Sıcacık çaylarımızı içerek söyleşiyoruz.

"Öykünün roman ve şiirle benzerliklerini, ayrılıklarını açıklar mısın?" diye soruyorum önce.

"Bu soru yüz yazara sorulsa yüz değişik yanıt gelirdi," diyor Hulki. "Yine de şöyle belirtmeye çalışayım: Hikâye, hep bir an gibi gelir bana. Roman yıllara benzer. Şiir ise zamanın ta kendisi. Ama böyle olması, hiçbirini diğerine karşı eksik düşürmez. Sözgelimi, yalnızca hikâye ile, yalnızca roman ile, yalnızca şiir ile anlatılabilecek olaylar, duygular, yaşamlar vardır. Edebiyatın üç direğidir öykü, roman ve şiir. Biri olmazsa, edebiyat eksik kalırdı."

Aktunç'un bu güzel yanıtı, işte bize yeni bir ufuk açtı. Demek ki, neyi şiir, neyi öykü, neyi de roman olarak yazmamız gerektiğini; bizi yazmaya iten içerikle ölçüp biçeceğiz. Hangi içerik, hangi türe daha denkse, o türde karar kılmalıyız.

"Nasıl ve niye hikâye yazmaya başladın Hulki?" diye soruyorum bu kez de.

"Ortaokuldayken hikâye yazmaya başladım. Gördüğüm bazı olayları, bazı üzüntüleri ve coşkularımı yazmak istemiştim. Bunların öyküye benzediğini anladım. Sonra hikâyenin ne olduğunu öğrenmek için sürekli okudum. En çok Sait Faik ve Çehov'u anlamaya çalıştım. Bir zaman geldi, artık öykü yazmadan edemeyeceğimi fark ettim. Hayat hakkında bazı düşüncelerim vardı. Bunlar ancak hikâye yoluyla anlatılabiliyordu."

SİZE birçok kez, insanı yazmaya iten etkenlerin başında somut yaşamın geldiğini belirtmiştim. Bakın, Hulki Aktunç'un yazarlığında da somut yaşam, dış dünya başı çekmiş. O da öncelikle somut yaşamın kendisi üzerinde bıraktığı etkileri dile getirmiş ve böyle başlamış yazmaya. Sonra pek çok taslağının öyküye benzediğinde karar kılmış; bu kez öykü sanatının inceliklerini öğrenmek

Dağarcık

HULKİ AKTUNÇ

Günümüz hikâyecilerinden. 1949 yılında İstanbul'da doğdu. Küçük bir esnaf ailesinin çocuğuydu. İlkgençliğinde esnaf çevrelerinde çalıştı.

Bu çalışmalardan edinilmiş izlenimleri yansıtan ilk öyküleri 1969 yılından başlayarak, Soyut, Yeni Edebiyat, Papirüs ve Yeni Dergi gibi dergilerde yayımlandı. 1976'da ilk öykü kitabı "Gidenler Dönmeyenler" yayımlandı. Bu yapıtı "Kurtarılmış Haziran" (1977) izledi.

Hulki Aktunç'un öykülerinde işçi ve işveren çevreleri, gücünü Türk düzyazı geleneğinden alan bir üslûpçulukla dile getirilir. Yazar, dergilerde yazınsal incelemeler, şiirler de yayımlıyor.

istemiş. Nasıl öğrenilir öykü sanatının incelikleri? Bol bol öykü okuyarak her şeyden önce. Hulki de dünyanın en büyük hikâyecileri arasında sayabileceğimiz Çehov'la Sait Faik'i öğretmen seçmiş kendisine.

"Şiir de yazıyorsun şimdiler. Hikâyeden şiire nasıl geçtin?"

"Dediğim gibi," diye itirazını açıklıyor Hulki Aktunç, "edebiyat türlerinin birinden diğerine geçmek bence sözkonusu değil. Hepsinin ayrı yasaları, apayrı varlıkları, apayrı güzellikleri var. İki yıl önce, bende bir şiir birikimi olduğunu sezdim. Denemeler yapmaya başladım. Kendime göre, olumlu bir sonuç almaya başlayınca, artık şiirin de peşini bırakmamaya karar verdim. Hem şiir hem hikâye yazan biri, iki ayrı hayatı olan insana benzer. Zor. Ama kişi yazdığından azıcık memnunsa, değer."

Biz, şimdi bu yanıttan da birtakım veriler elde edebiliriz. Acaba hem öykü, hem de şiir yazan sanatçının yaşamını niye iki ayrı yaşam gibi görüyor Aktunç? Öyle sanıyorum ki, sanatçının bu iki türde ürün verirken, iki ayrı dünya kurması gerektiğine inandığından. Edebiyat, gerecini somut yaşamdan ediniyor ama; varlığını oluştururken bütünüyle kurmaca bir dünyayı gereksiniyor. Öykünün dünyasını "bir an gibi" diye özetliyordu Aktunç, şiirinkineyse "zamanın ta kendisi" demişti.

"Peki Hulki, öykü yazan kardeşlerimize neler salık verirsin?"

"Öncelikle iyi hikâyecileri bol bol okumalarını. Bu çabaları hiç durmamalı. Öte yandan, sürekli yazmalarını salık veririm. 'Ben yapamam' düşüncesini akıldan çıkarmak gerek. 'Yazdım ama olmuyor' demek için çok erken. Çünkü insan okumayı ve yazmayı sürdürerek ilerler."

Bir kez yazmakla yetinmeyeceğiz ola ki. Yazdığımızı beğenmemişsek, bizce iyi bir öykü değilse yazdığımız; yılmayıp yeni baştan, yeni düzenleyişler düşünerek yazacağız. Sonra sürekli yazacağız. Edebiyat, deneyim işi. İnsan yazdıkça kusurlarını görecek, yazdıkça da kusurları azalacak.

"Edebiyat insana ne katar?" diye soruyorum. Edebiyatın hiçbir işe yaramadığını ileri sürenlere bakalım Hulki Aktunç nasıl bir yanıt getirecek?

"Edebiyat insana başka insanların kaygılarını, acılarını ve coşkularını getirir," diye söze başlıyor sanatçımız, "Radyo gibi, televizyon gibi, âdeta bir haberleşme aracıdır desem yeridir. Ancak, edebiyat kalıcıdır. Uçup gitmez. Dünkü önemi neyse, bugünkü de odur, hatta önemi artar durur. Edebiyat insana başka insanları katar. Bugünden beş bin yıl önce yaşamış Mezopotamyalı kral Gılgamış'la ilgili efsaneler, onu sanki bir arada yaşıyormuşçasına aramıza sokar. Onun gibi duyarız, onun gibi korkarız, onun gibi seviniriz. Gılgamış ölümden çok korkmuştu. Oysa, beş bin yıl sonra hâlâ hayat dolu. Bunu başarabilecek tek anlatma yolu da hep edebiyat olmuştur."

İLGİNÇ değil mi? Hulki Aktunç, edebiyatı bir haberleşme aracı olarak tanımlıyor. Bize başka insanlardan, başka yaşamlardan, başka kültür ve törelerden haberler getiriyor edebiyat. Ama radyodan, televizyondan önemli bir farkı var. Radyodan dinlediğimiz bir haber, bir izlence zaman içinde belleğimizde silinecekken, edebiyat yapıtını tekrar tekrar irdelemek olanaklarımız arasında. Beş bin yıl öncesinin uygarlığı bir efsanede kral Gılgamış'ın serüvenini dile getirmişti. Bu dile getiriş, insanın evrensel sorunlarına yetkin bir dille eğildiğinden günümüz okurları için de hâlâ haberleşme niteliğini koruyor.

Hulki'den sizler için iki yeni şiirini istiyorum. "Benim çocuk şiirlerim de var," diyor Hulki Aktunç. İki tanesini bu haftaki köşemizde bulacaksınız.

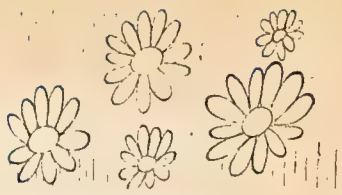

SORGU

Ahşap mı dedim sordum
bunca yağmura karşı

Ahşap gül ağacı mı
selvi mi çam mı yoksa

Ahşap mı yüreğim
nasıl dayandı bunca kışa da
sonra nasıl yandı

HULKİ AKTUNÇ

Bunları öykü türünde yazamaz mıydı Aktunç? Ama sözgelimi "Sorguda" sahiden "zamanın ta kendisi" yansımıyor mu? Yılları da aşan bir zaman bu. Bir yaşamın bütün zamanları belki. Hüzünlü bir şiir "Sorgu".

Okarlı kış günü, Hulki'yi evinde, eşi ve çocuklarıyla başbaşa bırakıyoruz. Çalışmalarına kolaylıklar dileyerek yola koyuluyoruz. Küçük bir kedi yavrusu, herhangi bir aralıktan çıkıp bize bakıyor, sonra karlardan pek hoşlanmamış olacak ki, hemen kaçıveriyor.

Bizse Sait Faik'i, büyük Rus yazarı Çehov'u, beş bin yıl önce efsaneleşmiş kral Gılgamış'ı yanı başımızda hissederek, onların yıllar yılı duyumsadıklarını düşünüp ürpererek evlerimize dönüyoruz. Edebiyat bir kez daha, yaşamı kavramamız, insanoğlunun duygularını çözmemiz için etkin bir olanak olup çıkıyor.

ÇOCUK DOSTLARI

RÖPORTAJ SÖYLEŞİ-2

«İşe başladığımda o güne kadar neler yapıldığını araştırdım. Çocuklar için çok az şey yaratılmış olduğunu gördüm....»

ERDAL ÖZ

1935 yılında Yıldızeli'nde doğdu. Öğrenimini, babası memur olduğu için, çeşitli il ve ilçelerde sürdürdü. Ankara Hukuk Fakültesini bitirdi. Ancak bu alanda hiç çalışmadı. Yazarlığa gönül verdi. İlk kitabı "Yorgunlar" (1959) kısa öykülerden oluşuyordu. Sonra ilk romanı "Odalarda"yı yayımladı (1960). Sonra yazmaya ara verdi. 1973 yılında "Kanayan" ve ona 1975 Orhan Kemal Armağanını kazandıran "Yaralısın"ı yazdı. "Dedem Korkut Öyküleri" ile 1975 yılında ilkkez çocuklar için yazmaya başladı. Şimdi hem "Arkadaş Kitapları" dizisinin yönetmenliğini ve çocuk öykücülüğünü sürdürüyor.

BEŞ yıldan beri "Arkadaş Kitaplar" adı altında ilkokul ve ortaokul çağındaki çocuklar için kitaplar yayımlıyorum. Bu konuyu ben seçmedim aslında. Bana bu görev verildiğinde de önce çok korktum. Çok yabancısı olduğum bir konuydu. Ama iş bulmak zorundaydım. Görevi kabul ettim.

Beş yıldan beri 150'ye yakın çocuk kitabı yayımladım. Dikkat edin, yayımladım diyorum, yazdım demiyorum. İşe başladığımda ne yapacağımı bilmiyordum. O güne kadar neler yapılmış olduğunu araştırmaya koyuldum. Çocuklar için ülkemizde pek az şey yaratılmış olduğunu gördüm. Kendi çocukluğumu düşününce ne kadar kötü kitaplar okuduğumu şimdi de görüyorum. Bizler kötü kitaplarla büyüdük. Daha çok da büyükler için yazılmış kitapları okumak zorunda kaldık. Buradan yola çıkarak "en iyisi nasıl yapılır" değil de "ne yapmamalıyım" diye düşündüm.

Bugün durum bizim çocukluğumuzdan oldukca farklı. En azından şu 5–6 yıl içinde ünlü yazarlarımızın çocuklar için, az da olsa, kitaplar yazdığını görüyoruz. Bir ülkenin çocuklarıyla ancak o ülkenin yazarları, o ülkenin çizerleri yakınlık kurabilirler. Bir ülkenin edebiyatı deyince nasıl ki o ülkenin yazarları aklımıza geliyorsa, bir ülkenin çocuk edebiyatı deyince de o ülkenin yazar ve çizerleri akla gelir.

Ben, işte bu "Arkadaş Kitapları" dizisinde kendi yazar ve çizerlerimizin yarattığı kitapları yayımlamayı amaçladım.

ARKADAŞ YAYINLARINDAN YENİ ÇIKACAK KİTAPLAR

KIRMIZI DİZİ

- PITIRCIK TATİLDE / Sempe-Goscinny
- BACAKSIZ KAMYON SÜRÜCÜSÜ / Rıfat Ilgaz
- PITIRCIK KAMPTA / Sempe-Goscinny
- BACAKSIZ SİGARA KAÇAKÇISI / Rıfat Ilgaz

MOR DİZİ

- YAVRU KAYIK / Zeyyat Selimoğlu
- AL MİDİLLİ / John Steinbeck
- ÖLÜMSÜZLEŞEN BAHÇE / Adnan Özyalçıner
- ÇOCUKLUK GÜNLERİM / Hüseyin Rahmi
- MİLANO MUCİZESİ / Zavattini
- KAR TANESİ / Süleyman Bulut
- BOYALI KIRLANGIÇ / İhmal Amca

«Türkiye'nin tüm yokluklarına, tüm olanaksızlıklarına rağmen, sizlerin geleceğini düşünerek çocuk yayınlarını sürdürüyoruz»

MEDENİ FERHO

ABeCe yayınları

Ferho, 1947 yılında Mizizah köyünde doğdu. İlkokulu köyde, orta öğrenimini kasabada yaptı. Diyarbakır İlköğretmen Okulu'nu bitirdi. Yedi yıl öğretmenlik yaptı.

1973 yılında ise Cumhuriyet Gazetesi'nde çalışmaya başladı. Altı yıl sonra da, "A BeCe Yayınları"nı kurdu. Şimdi hem yayınevini yönetiyor, hem de Demokrat Gazetesi'nde çalışıyor.

Ferho'nun, "Köyün Çocuğu Yayınları" arasında Kaytan Osman kitabı yayımlandı. Bunu, ABeCe Yayınlar" arasında çıkan Toprağın Türküsü" adlı şiir kitabı izledi.

DOĞDUĞUM köydeki çocuklar yalınayak giderler okula. Bayırlara, tarlalara, odun taşımaya, davar gütmeye hep yalınayak giderler. Çorap, atkı, ceket, eldiven nedir bilmezler. Hele hele masal kitaplarını, öykü kitaplarını, şiir kitaplarını çocuk romanlarını, bilmece kitaplarını, kısacası çocuk kitabı nedir, nasıldır hiç bilmezler. Bir ders yılı boyunca ders kitapları, defter ve kurşun kalemle arkadaşlık ederler. Yarım jilet, bir parça silgi... Hayatı, öğrenmenin anlattıklarıyla tanırlar. Görmeden, ellemeden, filmini görmeden hayal dünyalarında tanırlar. Dünyaları daracık köy ve köylerinin bağlı olduğu kasabadır. Kasabanın insanı, kasabanın içi, kasabanın çocukları onlar için bir temaşa sayılır. Hele dükkanlar, dükkanların içindeki renk renk mallar onların gözseyridir. Ötesi bir hayal, bir özlemdir onlar için. İşte böyle bir köyde, akranlarımla bu şartlar altında çocukluk yıllarımı geçirdim. Tüm çocukluğumda köydeki diğer çocuklarda olduğu gibi bir lastik topum olmadı. Oyunlarımız körebe, saklambaç ve buna benzer yerel çocukluk oyunlarıydı. Çocuk parkı nedir, çocuk tiyatrosu, çocuk sinemalarını çocukluğumdan tam on yıl sonra öğrendim. Ama yine de çocukluk özlemim olan buralarda ne oynayabildim ne de seyredebildim. Hâlâ bu özlemimi gidermek gelir içimden. Bir çocuk olmak ve çocukluk özlemimle özgürlüğümü yaşamak istiyorum.

Çocukluğumuzda, kaçakçının, eşkiyanın kol gezdiği, bunları da jandarmanın sürekli bir takip etmesi ve biz çocukların tedirgin, korkulu bir yetişme zemini hazırlamasına neden oldu. Hâlâ çocukluğumdaki tedirginlik sürer bende. Savaşta yetişmiş bir çocuğun tüm yaşamı boyunca korkulu yaşaması gibi. O psikolojik etkinin altında kalması gibi.

Tüm bunları, geçmişi unutmadan gelecek için, bizden sonrakiler, yani siz cocuklar için eldeki olanakları zorlayarak bir şeyler hazırlamak ve içinden geldiğimiz çocuklara kadar ulaştırmak. Eldeki olanaklarla standartların dışına çıkmak ve yeni bir buluşla çocuklar için bir şeyler hazırlamak, klasik olmayan bir şeyler vermek istedim. Ancak ülkemizin koşulları buna elvermedi. İşe koyulurken acemiliklerimiz vardı. Kısa sürdü bu acemiliklerimiz. Çarpık kapitalizmin dişlileri arasında ezilmek istendik. Hâlâ ezilmek istenmekteyiz. Ama bunlara karşı koymak için onların silahını kullanmak ve bu yolu yürümeye devam edeceğiz. Yavaş yavaş eksikliklerimizi tamamlayarak güzele doğru gidiyoruz. Daha da güzel olana yetişmek için koşturacağız.

1979 yılının ÇOCUK YILI olarak ilan edilmesi bu isteğimizin yerine gelmesinde büyük etken oldu. Çocukken elde edemediklerimizi, bizden sonraki çocuklara vermek iştahımızın kabarmasına neden oldu. Türkiyenin tüm yokluklarına, tüm olanaksızlıklarına rağmen çocukların geleceğini düşünerek çocuk yayınlarını sürdürüyoruz. Çocuklara yararlı olmak, onlara yol gösterici olmak onlara gelecekte akılcı bir eğitim-öğretim aracı ve gerecini hazırlamak başarısını gösterirsek mutlu oluruz.

Demirtaş Ceyhun

Siti Sultan

OLİMPİYATLAR

HALİT KIVANÇ anlatıyor

KADINLARA YASAK

Çok eski Olimpiyatlarda kadınların yarışması ~~yarışması~~ şöyle dursun, seyretmeleri bile yasakmış. Çünkü erkek sporcular üstlerine hiçbir şey giymeden, çırılçıplak yarışırlarmış. Eğer bir kadın, erkek kılığına girip de stada geldi mi, yakalanırsa yanarmış. Keskin kayada işkence ile öldürülürmüş o kadın..

Sadece bir tek kadına Olimpiyatları özel locasından seyretmek hakkı verilirmiş. Bu kadın da, Demeter Rahibesi imiş. Bir din kadını yani..Ama bir gün bir kadın nasılsa girmiş Olimpiyatların yapıldığı stada.. Milattan Önce 396 yılındaki Olimpiyatta.. Kalipatejra adındaki kadının oğlu Pejsidoras da yarışıyormuş o gün. Güzel de yarışmış. Birinci geldiği anda, erkek kılığına girmiş olan anası dayanamamış, "Oğlum" diye çığlık atıvermiş. Hemen yakalamışlar. Fakat mahkeme "ana sevgisi yüzünden ölüm tehlikesini göze aldığı için" affetmiş kadını.. Uzun yıllar sonra bu yasak kalkmış, hatta kadınlarla erkekler bir arada yarışmaya bile başlamışlar. Klasik Olimpiyatlar Yunanistan'ın Romalılar tarafından işgaline kadar sürmüş. İşgalden sonra Roma İmparatoru Teodos II. son vermiş oyunlara.. Spor yarışmalarını yasaklaması bir yana, yarışmaların yapıldığı stadı da yıktırmış.

NECDET—

ESKİ Olimpiyatlara sadece Peloponez yarımadasında yaşıyanlar alınırmış. Ayrıca yabancılar, köleler, esirler ve kadınlar da katılamazmış oyunlara. Önceleri bir tek günde bitermiş yarışmalar. Sonraları beş güne çıkarılmış Olimpiyatlar.. Program da zenginleşmiş. İlk Olimpiyatlarda sadece bir tek koşu yapılırmış. Tarihçiler bu koşunun 192 metrelik sürat yarışı olduğunu bildiriyor. Sonraları daha uzun koşular eklenmiş programa.. Boks konmuş. Ağırlıkla üç adım atlama konmuş. Disk atma konmuş. At ve araba yarışları konmuş. Yarışları kazanan sporculara da yabani zeytin dallarından bir taç giydirilmesi adet olmuş.

MODERN OLİMPİYADIN BABASI

Sporsevmez hükümdar Teodos II.nin sporu yakıp yıkmasından sonra 1500 yıl derin bir sessizliğe bürünmüş spor dünyası... Bu arada aklı başında kişiler, sürekli savaşların insanları yıprattığını görüp üzülürler. "Acaba sporla insanları birbirine yaklaştıramaz mıyız?" diye düşünürler. Önce Alman Guts Muths, bir süre sonra da gene Alman bilgini Ernst Curtius, dünya çapında spor oyunları düzenlenmesini isterler. Fakat kimse dinlemez. Yıllar geçer. Bir gün bir Fransız sporseveri, Baron Pierre de Coubertin (Fransızca Piyer dö Kuberten diye okunur.) Olimpiyatları yeniden kurmak için ortaya atılır. 25 Kasım 1892'de Paris'te "Fransız Atletik Sporlar Kulüpleri Birliği" toplantısında kürsüye çıkan Baron de Coubertin, öyle ateşli bir konuşma yapar ki, herkes etkilenir. Otuz yaşındaki Baron tüm gücüyle haykırır: "Olimpiyat Oyunları'nın modern şekilde yeniden başlamasını karar altına alalım. Koşucularımızı, atıcılarımızı, atlayıcılarımızı, kürekçilerimizi, kısaca sporcularımızı başka memleketlere yollıyalım ve onların sporcularını da yurdumuza çağıralım. Geleceğin gerçek özgür spor alışverişi budur. Bütün dünya bu özgür alışverişi kabul ettiği gün, barış davası yeni ve güçlü bir dost kazanacaktır. "Baron kürsüden inerken önerisi oybirliğiyle kabul edilmiştir.

SPOR PARA İÇİN YAPILMAZ

1892'de "Modern Olimpiyatlar" sözünü ortaya atan Baron de Coubertin, işin peşini bırakmaz ve Oyunların gerçekleşmesini sağlar. Bu amaçla bir komite kurulur. Bugün kısaca "C.I.O" harfleriyle ifade edilen "Uluslararası Olimpiyat Komitesi" hemen çalışmaya başlar. Yeni çağların ilk Olimpiyat Oyunları nerede, ne zaman yapılacaktır? Kaldığı yerden başlaması uygun görülür, Eski Olimpiyatların ülkesi Yunanistan'da yapılmasına karar verilir. Ve de yeni yüzyılla birlikte.. 1900 yılında.. Fransız Baronu pek heyecanlıdır. O kadar beklemeye tahammülü yoktur. Israr eder ve Modern Olimpiyatların 1896 yılında başlamasını sağlar. Olimpiyatların bir ülkenin değil, yapıldığı kentin adıyla anılması ve her dört yılda bir tekrarlanması kararlaştırılır. Varılan asıl önemli karar, Olimpiyatların sadece "amatör sporcular"a açık olmasıdır. Amatör yani sporu spor olarak yapan kişilere.. Sporu para yahut başka çıkar karşılığı yapanlar, Olimpiyatlara giremeyecektir. Oyunlar kadın-erkek herkese açık olacaktır.

MODERN OLİMPİYATLAR 1896 ATİNA

1896 Yılının güneşli bir Nisan gününde, dünyanın en mutlu insanı, hiç kuşkusuz, Fransız Baronu Pierre de Coubertin'di. "Olimpiyatların Babası" adını alacak olan Baron, Atina'da Birinci Olimpiyatlar'ın başladığını görüyordu. Düşleri gerçek olmuştu. 13 Ulustan 300 kadar sporcu 10 dalda yarıştılar. 11 gün süren bu ilk Olimpiyatları Yunan Kralı George açmış, ilk madalyayı da bir Amerikalı atlet kazanmıştı. James Connoly, üç adım atmada birinciliği kazanarak Olimpiyat tarihinde şeref kürsüsüne çıkan ilk sporcu oldu. Tabii bu ilk Olimpiyatta herşey bugüne göre çok değişik gelecek bize.. Hakemlerin Şarlo'yu hatırlatan giyinişleri yanında, sporcuların uzun donlu kıyafetleri de.. Hatta bakın, 110 engelli koşusu başlarken, soldan üçüncü kulvardaki Amerikalı Tom Curtis, çıkışta iyi denge sağlamak için iki yardımcı sopa kullanıyor. Bu ilk Olimpiyatta atletizmde Amerikalılar, cimnastikte Almanlar, bisiklette Fransızlar, atıcılıkta Yunanlılar, yüzmede Macarlar başarı göstermişti. Biz mi? Eğer "Koç Mehmet" adlı güreşçimiz müsabakalara kabul edilseydi, Olimpiyatlara daha 1896'dan itibaren katılmış olacaktık. Ancak Osmanlı İmparatorluğu Olimpiyatlara resmen girmediğinden, bizim sporcu da arzusuna ulaşamadı. Atina'ya kadar giden Koç Mehmet formalite nedeniyle yarışlara alınmadı.

Koç Mehmet de bir süre sonra yurda döndü.

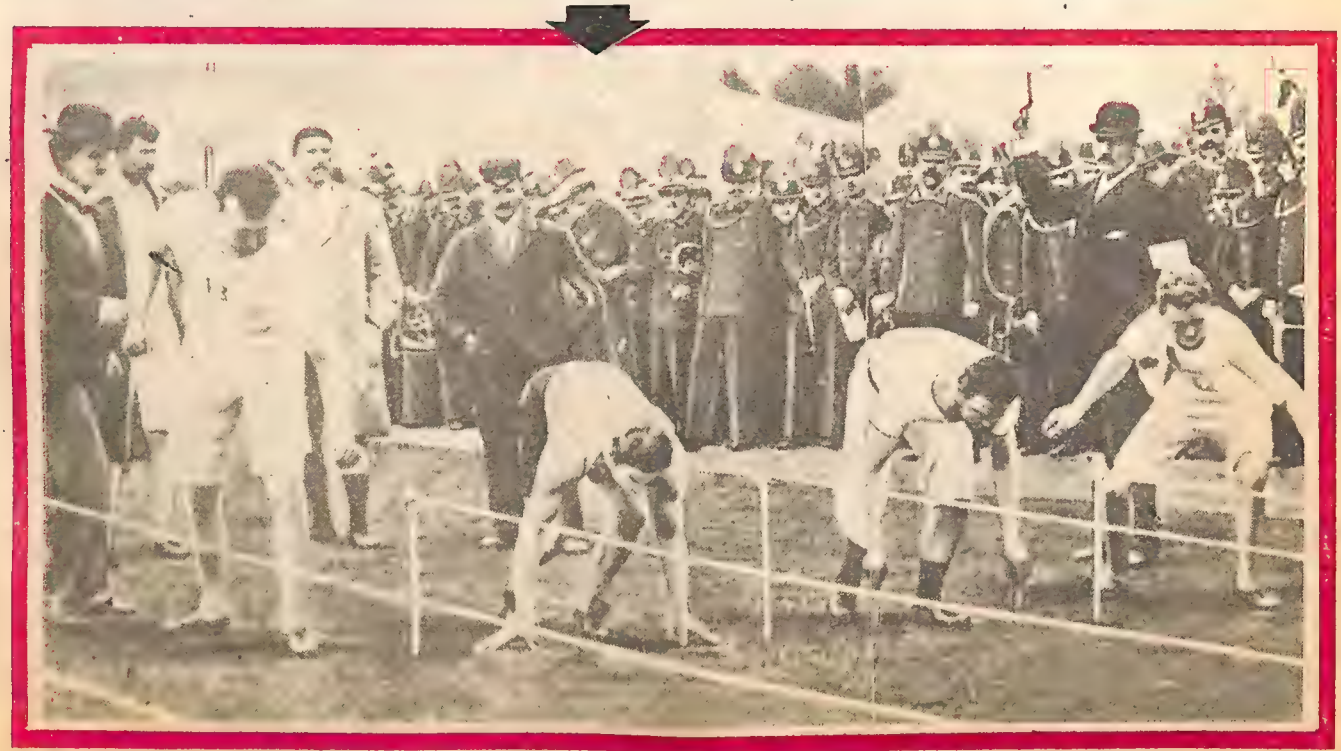

PITIRCIK'IN SERÜVENLERİ

Yazan: GOSCINNY-Türkçesi: VİVET KANETTİ-Resimler: SEMPE

MEKTUP

BABAM için çok dert ediyorum çünkü artık belleğini bütünüyle yitirdi.

Geçen akşam postacı benim için bir paket getirdi, çok sevindim çünkü postacının bana paket getirmesinden çok hoşlanırım, bu paketler hep anneannemin yolladığı armağanlardır. Böyle zamanlarda babam çocukları bu kadar şımartmamak gerektiğini söyler, annem olay çıkarır, ama bu kez olay çıkmadı, babam çok mutluydu, çünkü paket anneannemden değil babamın patronu olan bay Kocabaş'tan geliyordu. Paketin içinden bir Kızmabirader — bu ikinci Kızmabiraderim — bir de mektup çıktı:

" Çok çalışkan bir babası olan sevgili Pıtırcık'ıma.

Amcası Kocabaş."

— Bu da nereden çıktı? dedi annem.

— Geçen gün kendisine özel bir iyilikte bulundum da ondan. Garda kuyruğa girip bilet aldım. Pıtırcık'a bu armağanı yollaması bence çok hoş, dedi babam.

— Maaşına zam yapsaydı daha hoş olurdu, dedi annem.

— Aferin! Bunlar tam çocuğun önünde söylenecek sözler! Ne öneriyorsun peki? Pıtırcık armağanı geri yollayıp babasının maaşına zam yapmalarını yeğlediğini mi söylesin? dedi babam.

— Yo hayır, dedim ben. Çünkü yalan mı: bu ikinci Kızmabiraderim de olsa ikisinden birini daha iyi bir şeyle değiş tokuş edebilirim okulda.

— Hı, dedi annem, oğlunu şımartmalarından hoşnutsan ben artık hiç ağzımı açmıyorum.

Babam ağzını sıkıp başıyla hayır dedi ve tavana baktı, sonra bay Kocabaş'a telefon edip kendisine teşekkür etmem gerektiğini söyledi.

— Olmaz, dedi annem. Böyle durumlarda ufak bir mektup yazılır.

— Haklısın, dedi babam. Mektup daha iyi olur.

— Ben telefon etmek istiyorum, dedim.

Çünkü yalan mı, mektup yazmak çok sıkıcı, ama telefon etmek gırgırdır doğrusu, evde hiç telefon etmeme izin vermezler, bir tek anneannem telefon ettiğinde çağırırlar, ona öpücükler yollamam için. Anneannem kendisine telefonda öpücük yollamama bayılır.

— Senin fikrini soran olmadı, yaz derlerse yazarsın, dedi babam. Bu büyük bir haksızlık işte. Yazmak istemediğimi, telefon ettirmezlerse bu pis Kızmabirader oyununu geri yollayacağımı, zaten benim bir Kızbabiraderim olduğunu, madem öyle bay Kocabaş'ın babamın maaşına zam yapmasını yeğlediğimi söyledim. Ne yani yalan mı iyi valla, daha neler.

— Sana güzel bir tokat atıp yemek yemeden yatağına yollamamı istiyorsun galiba? diye bağırdı babam.

Ben ağlamaya koyuldum, babam bunları hak etmek için Tanrım acaba ne yaptığımı sordu, annem ortalık sakinleşmezse yemek yemeden yatmaya gideceğini ve başımızın çaresine bakmak zorunda kalacağımızı söyledi.

— Dinle Pıtırcık, dedi annem. Uslu durur, olay çıkarmadan bu mektubu yazarsan, sana iki tabak tatlı vereceğim.

Ben "peki öyleyse" dedim (kayısı tatlısı vardı!) annem gidip yemeği hazırlayacağını söyledi ve mutfağa gitti.

— Peki, dedi babam. Önce müsveddesini yazalım.

Çekmecesinden bir kâğıt, bir kalem çıkardı, yüzüme baktı, kaleminin ucunu ısırdı sonra sordu:

— Bu ihtiyar Kocabaş'a ne diyeceksin bakalım?

— Valla bilmem ki, dedim. Bu ikinci Kızmabiraderim de olsa çok sevindiğimi, çünkü onun yolladığı Kızmabirader'i okulda değiş tokuş edeceğimi, Dalgacı'nın müthiş bir mavi otomobili olduğunu...

— Peki peki. Anladık, dedi babam. Hımm... Nasıl başlasak? Sevgili beyefendi.. Hayır.. Sevgili bay Kocabaş... Hayır bu çok laubali olur... Sayın bay... Hımmm.. Olmaz...

—"Bay Kocabaş" desem? diye sordum.

Babam suratıma baktı, ayağa kalktı ve mutfağa doğru bağırdı:

— Sevgilim. Sevgili beyefendi mi, Sevgili bay Kocabaş mı, sayın bay mı desem?

— Ne var? diye sordu annem. Ellerini önlüğünde silerek mutfaktan çıktı.

Babam söylediklerini yineledi, annem "Sevgili bay Kocabaş"ı yeğlediğini söyledi, ama babam bunu çok laubali bulduğunu ve galiba "kısaca sevgili bay" demenin daha iyi olacağını söyledi. Annem buna karşı çıktı, "kısaca sevgili bay"ın çok sert olduğunu ve yazanın çocuk olduğunu unutmamak gerektiğini söyledi. Babam, iyi işte "sevgili bay Kocabaş"ın bir çocuğa yakışmadığını, yeterince saygılı olmadığını söyledi.

— Madem kararını verdin beni neden rahatsız ediyorsun? Benim mutfakta

işim var, dedi annem.

— Ooo, sizi rahatsız ettiğim için çok özür dilerim. Ne de olsa konumuz yalnızca patronum ve benim geleceğim, değil mi? dedi babam.

— Geleceğin Pıtırcık'ın mektubuna mı bağlı? diye sordu annem. Benim annem bir armağan yolladığında hiç bu kadar gürültü etmiyorsunuz.

İşte o zaman korkunç bir şey oldu. Babam bağırdı, annem bağırdı, sonra annem kapıyı çarparak mutfağa gitti.

— Peki şimdi kalemi al ve yaz, dedi babam.

Babamın çalışma masasına oturdum, babam başladı:

— Sevgili bayım, virgül, satırbaşı.. Büyük bir sevinçle.., hayır sil... Bekle... Büyük bir mutlulukla.. Evet oldu... Büyük bir mutlulukla o büyük sürprizi...Hayır... Eşsiz sürprizi de.... o güzel armağanı.. Yok yok abartmayalım.. büyük sürprizi boşver.. o güzel armağan ki... Hayır... o harikulade armağan ki, diyebilirsin.. beni son derece mutlu etti.. Yok olmadı... Mutluyu daha önce de kullandık.. Mutluyu sil.. Sonra saygılarımla de.. Ya da saygıyla selamlarım.. Dur...

Babam mutfağa gitti, bağırışlar duydum, sonra babam kıpkırmızı bir suratla döndü.

— Peki, "Saygı dolu selamlarımın kabulünü rica ederim" de ve imzanı at. Oldu, dedi.

Babam kâğıdı alıp okudu, gözlerini faltaşı gibi açtı, bir daha kâğıda baktı, içini çekti sonra yeni bir kâğıt alıp yazmaya koyuldu.

— Mektup kâğıtların vardı senin, öyle değil mi? dedi babam. Hani Doğumgününde teyzenin aldığı kuşlu kâğıtlar..

— Kuşlu değil tavşanlı onlar, dedim.

— Tamam. Git getir bakayım onları, dedi babam.

— Nerede olduklarını bilmiyorum, dedim.

Babamla odama gittik, aramaya başladık, dolabın içindekiler yere düştü, annem koşarak geldi, ne yaptığımızı sordu.

— Pıtırcık'ın mektup kâğıtlarını arıyorduk, dedi babam bağırarak ama bu evin dağınıklığı olacak şey değil.

Annem, mektup kağıtlarının salondaki küçük masanın çekmecesinde olduğunu, artık usandığını ve yemeğin hazır olduğunu söyledi.

Ben babamın yazdığı mektubu temize çektim bir kaç kez. Çünkü imla hataları yapmış ve mürekkep dökmüştüm. Annem, ne yapalım yemeğin yanacağını söyledi, ben üç zarfa adres yazdım, babam artık sofraya oturabileceğimizi söyledi, bir pul istedim. Babam "Ha evet" dedi bana bir pul verdi ve iki tabak tatlı yedim. Ama annem sofrada bizimle hiç konuşmadı.

İşte ertesi akşam, babam için çok dert ettim çünkü telefon çaldı, babam telefonu açtı ve:

— Alo?.. Evet... Ha bay Kocabaş! İyi akşamlar efendim!. Evet... Nasıl? dedi.

Babam çok şaşırmış göründü:

— Bir mektup mu? Vay canına, demek onun için benden dün bir pul istedi, dedi.

günaydın
tomris uyar

ADIMIZI KOYALIM

ÇOCUKLARIN adlarını kendi koyamamaları ne yazık, değil mi? Ad, daha çocuğun kişisel özellikleri belirmeden takıldığından, çoğu kere hiç uygun düşmüyor yapısına, bazen de yalnızca ailenin özlemlerini, eğilimlerini açığa vuruyor.

Bazı ana-babalar, Fatma, Ayşe, Ali, Hasan gibi yıllar yılı hiç eskimeyen, kulağa hep hoş gelen alçakgönüllü adları seçerken, bazıları anlamını kendilerinin de yarım yamalak bildikleri çarpıcı adları yeğliyorlar.

Yurdumuzun biraz daha tutucu kesimlerde çocuklara, hâlâ dedelerle ninelerin adları veriliyor. Böylece eski kuşağa ilişkin tatlı anıların yeni kuşaklarla sürmesi isteniyor. Adınız uzun, söylenmesi güç, Farsça ya da Arapça kökenli bir adsa, büyüklerinizin kendi büyüklerine duydukları sevgi bağını düşünerek avunabilirsiniz.

Adların ilginç bir yanı da, yıllar yılı çeşitli ülkelerin yazınlarında, roman ya da öykü kişilerini bir anda belirlemek, bir dönemden kesit vermek amacıyla kullanılmış olmaları. Özellikle gülmece yazarları, çizdikleri tipleri hemen ele veren adlar seçmekte ustadırlar: Merakî bey, Bay Paragöz, Bayan Fitnefücur gibi. Kimi zaman da yüzyirmi kiloluk bir kadına Filiz adını yakıştırarak gülmeceye yeni bir boyut kazandırırlar.

Bana biraz özentili bir ad olan Tomris'in takıldığı yıllarda, yaygın adlardan bazıları: Mine, İnci, Oya, Sevgi, Yücel, Güven, Yalçın ve Çetin'di. Toplumumuza yeni yeni yerleşen öztürkçe kullanma eğilimi, sanırım en çok bu adlar aracılığıyla benimsendi, yaygınlaştı. Bugün 1930-1940'ları anlatan romanlarda, öykülerde sık sık Aysel, Oğuz, Murat, Ömer adları taşıyan kahramanlara rastlıyoruz. Adların, kişilerin, doğdukları dönemleri nasıl açıkladığına tanık oluyoruz.

Sizin adınız ne? Hakan, Tarkan, Cenk gibi kahramanlık ve savaş mı çağrıştırıyor? Pınar, Yağmur, Yasemin gibi bir doğa-güzelliğini mi? Umut, Barış, Devrim gibi bir özlemi mi? Tarihten mi alınmış, bir halk öyküsünden mi?

Yoksa adınız, Ebru, Arzum, Efem gibi son yılların çok tutulan adlarından mı? Gelin birlikte seçiliş nedenlerini düşünelim. Böylece büyüklerinizi de daha iyi tanıyabilirsiniz.

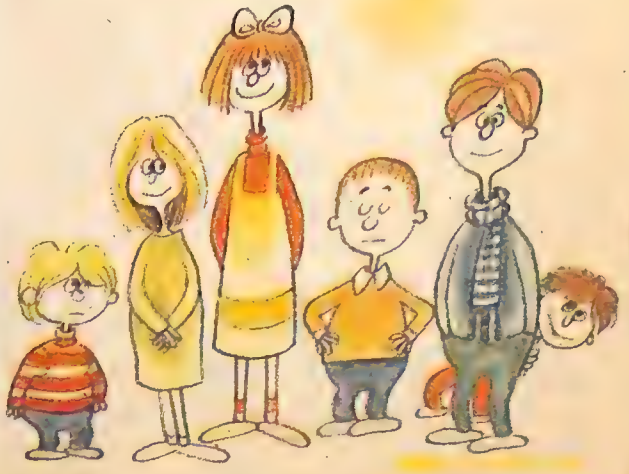

mehmet'in belediye dosyası

atila alpöge • devrim alpöge

KENTTE KARGAŞA

Geçen hafta kentlerdeki yaşamın küçük yerleşmelerdekinden çok farklı olduğunu görmüştük. Günlük gereksinimler fazlaydı; bunun için de çeşit çeşit meslek sahibi, türlü türlü uğraşı vardı. Geçen hafta bunları okuduk. Şöyle ki, biri ekmek pişiriyor, ötekilere satıyor.. Biri otobüslerde şöförlük yapıyor, diğerlerini taşıyor.. Biri kasap, biri sütçü... Hasan çöpçü, Hüseyin işçi...

Bu karışık işleri, bu karmaşık yaşantıyı kendi başına mı bırakacağız? Herkes bildiğini yapsın mı diyeceğiz? Bunlara bir düzen getirmeyecek miyiz? Herşeyi kendi haline bıraksak, acaba neler olur? Aşağıdaki yazılara önce şöyle bir bakın? sonra da okuyun. Neler olabileceğini o zaman anlarsınız.

Yakup çöpünü gece yarısı gizlice komşunun bahçesine boşaltti. Ama o sırada komşu da kendi çöpünü Yakup'un kömürlüğünün önüne boca ediyordu. Üst kattaki kiracı daha efendi çıktı. Çöpünü bir güzel paket etti. Sabahleyin işe giderken koltuğunun altına sıkıştırdı; köprünün üstünden geçerken paketi aşağı atıverdi, kimselere göstermeden. Köşedeki evin sahibi ise çöpünü sokağın ortasında yakıyor; ama dumanları bir yana gidiyor, külleri öteki yana saçılıyor.

Bizim iki katlı evin yanında boş arsa vardı. Sahibi oraya 12 katlı apartman yaptı. Adamın duvarları bizim evin pencerelerinin önüne geldi. Güneş bile göremez olduk. Apartman bacamıza gelen rüzgârı da kesti. Artık evin dumanı bacadan hiç çıkmıyor, hep içeride kalıyor. Apartmanın sahibine söylenecek olduk. Adam "arsa benim, apartman benim. Buraya istediğimi yaparım; siz karışamazsınız," diyor. Ne yapacağımızı şaşırdık, evde yaşayamaz hale geldik.

Hüsnü'ler bahçelerine yeni kuyu kazdırdılar. Ama bu kez kuyuyu çok derin açtırdılar. O kadar derin oldu ki, mahallenin altındaki bütün sular o kuyuda toplandı; bizim kuyular bir gecede kuruyuverdi. Şimdi mahalleli geceleri gizli gizli Hüsnü'lerin kuyusuna gidip su çekmeye çalışıyor. Hüsnü bunu farkederse üzerlerine silahla ateş ediyor." Burası benim kuyum, kimseye su vermem" diyor. "Sen bizim suyumuzu çaldın" diyenlere de "babanızın suyu muydu?" çıkışıyor.

Bizim ev̇in önünden geçen yol kışın hep çamur olurdu. Bundan kurtulmak için uzaklardan kamyonlarla taş getirttik ve döşettik. Çamur dedi bitti... Ama bir de baktık ki, yandaki sokağın halkı gizlice bizim taşları söküp kendi sokaklarına döşüyor. Biz de tuttuk bizim yolu onlara kaptırdık. Geçmeleriyle ya da yaya olarak geçmek istedikleri zaman para ödeyerek geçiyorlar. Taşlarımızı geri verene kadar onları cezalandıracağız.

Yukarıdaki yazılar karmakarışık, değil mi? Kimi yan duruyor, kimi çarpık... Kimi tersine dönmüş, kimi düz... Kitaplar, dergiler hep böyle karışık basılsaydı rahat okunabilir miydi? Ama bu düzensiz olarak konmuş karışık yazılarda anlatılanlar da işte böyle karmakarışık bir kent yaşantısını anlatıyor. Kendi başına bırakılmış bir kent.. Tam bir kargaşa içinde.. Çorba gibi olmuş düzensiz bir yaşantı... Belediyeler günlük yaşantıya düzen getirmek için kurulmuşlardır. Kente sahip çıksınlar, kargaşaya son versinler diye... Yukarıda anlatılanlara benzer sahneler kentlerde olmasın diye...

MEHMET ANLATIYOR

Bizim sınıfta Faruk diye bir arkadaşım var. Bir gün bana "Senin amcan Belediye Başkanı oldu ama bizim mahalleye hiç gelmedi. Bizim oralardan haberi bile yok." dedi. Ben de "Başkan dediğin adamın işi gücü yok da mahalle mahalle dolaşacak mı yani?" dedim. Faruk" ne sandın?" dedi, "kenti sokak sokak bilmiyorsa ben Belediye Başkanı'yım demesin boşuna. Bu kentin sahibi o! Halk seçmiş onu, "kentimize sahip çık" demiş. Elbette mahalle mahalle dolaşacak. Halkın halini görecek, yaşantısını öğrenecek." Haklıydı. Amcamı günün birinde mutlaka Faruk'ların mahalleye götürmeye karar verdim.

TAHSİN AMCA ANLATIYOR

Mehmet ısrar etti, diretti, sonunda beni tuttuğu gibi arkadaşı Faruk'un mahallesine götürdü. Yukarıda, dağın yamacında bir mahalle.. Uzaktan hep görürdüm, ama hiç yakından görmemiştim. Çocuklar beni oraya iyi ki götürmüşler; gördüklerimden Belediye Başkanı olarak utandım. Belediye buralara hiç uğramamış. Ne yolu var, ne suyu; ne kanalı var, ne kuyusu... Su aşağı mahallelerden katır sırtında getiriliyor buraya.. Yağmur yağınca diz boyu çamurda yürüyerek işlerine gidiyorlar... Tek ampüllük bile elektrik yok. Mehmet'in arkadaşı Faruk bana "Siz hep yolu, suyu olan mahalleleri geziyorsunuz; hep onlarla ilgileniyorsunuz. Bizimki gibi o kadar çok mahalle var ki! Sizden önceki Başkanlar bizim buralara hiçbir şey getirmedi. Bakalım, siz ne yapacaksınız?" dedi. Koca kentin ortasında bu mahallelerdeki yaşam köylerdekinden de kötüydü.

MEHMET ANLATIYOR

Bu gezi çok yararlı oldu. Belediye elindeki bütün makineleri bu mahallelere yolladı. Yollar yapıldı, su götürüldü. Amcam Faruk'un yardımıyla anladı ki, Belediyecilik demek eldeki bütün olanakları halkın tamamına eşit olarak dağıtmak demek. Yalnızca bir kaç mahallenin işlerini yapmak değil, kentin her sokağına ulaşmak demek.

size bir mektup var

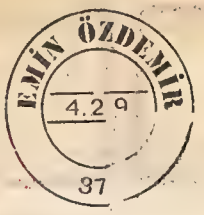

Bizim köye postacı haftada bir, kimileyin de on beşte bir uğrar. Dün geldi. Senin ikinci mektubunu getirdi. Yine adımı zarfın üzerinde görünce bir hoş oldum. Bir sevindim ki... Arkadaşlarım da bayağı kıskanıyorlar beni. Ankara'da mektup arkadaşım var diye. Neyse bizim köyde hep böyledir. Yeni bir şalvar giysen, yeni bir mintan giysen hemen kıskanırlar.

Bana Yeter adını verişlerine şaştınız öyle mi? Babama anama okudum da yazdıklarını çok güldüler. Niye dersen, benim dedemin adı da İmdat'mış... O kadar çok çocuğu olmuş ki son çocuğuna yani dedeme İmdat adını koymuş. büyük dedem. "Yeter gayrı" anlamında, Allahtan yardım dilemek için bu adı koymuş... Emmimin (amcamın) oğlunun adı da Dursun. Onunki de benimkinin tam tersi. On bir tane çocuğu olmuş emmimin. Ama hiçbiri yaşamamış. Kimi altı aylıkken, kimi bir yaşındayken, kimi de dört yaşındayken ölmüş.. Ne adaklar adamışlar, ne kurbanlar kesmişler, ne muskalar yaptırmışlar, hiçbiri fayda etmemiş. Sonunda bir çocuğu daha olmuş. Emmimle yengem Allaha dua etmişler, yalvarmışlar yakarmışlar."Ne olur bari bu oğlumuz dursun, bunu bize ver" demişler. Oğlanın adını da Dursun koymuşlar. Şimdi Dursun ağabeyim askerde;geçen yıl evlendi.

Ben köyden hiç dışarı çıkmadım. Arada bir bizim kasabaya ağabeyimle birlikte odun götürürüz. Odunu satar geri döneriz. Dükkânlar tıklım tıklım eşya dolu, yiyecek dolu. Kasabaya inişlerimizde en çok bunlara bakarım. Bir seferinde ağabeyim bu dükkânlardan bana boyalı şeker aldı, kuru üzüm aldı... Diyeceğim bizim kasaba dışında başka hiçbir yere gitmedim. Başka yerlerdeki okullar nasıldır bilmem. Demek sizin her sınıfın ayrı öğretmeni var. Ne güzel!.. Okulda, beş sınıfta ayrı ayrı odalarda ders görüyorsunuz. Bizimki öyle değil. Bir odası var. Sonra tebeşirimizi bile biz yapıyoruz, karatahtayı da biz boyuyoruz. Sınıfı da sırayla biz temizliyoruz. Belli ki bu işleri size yaptırmazlar, değil mi?

Geçen hafta tebeşirimiz bitmişti. Öğretmen "Yeter, sen hazırla," dedi. Unutmuşum. Öğretmen bir dövdü beni sorma. Ceza olsun diye üç gün üst üste sınıfı temizlettirdi. Yaptığımız tebeşir de tam yazmıyor. Nasıl yazsın ki.. Köyün altında pulluk dediğimiz yerde yumuşak, beyaz taşlar var. Onlardan bir iki tane alıyor, iyice dövüyoruz. Sonra dövdüğümüz ve un gibi ufalttığımız tozları sütle. yoğuruyoruz. Yoğurduğumuz bu çamuru tebeşir gibi yapıp ateşte kurutuyoruz. Ancak bir türlü yumuşak olmuyor. Tahtada yazarken cazur cuzur bir ses çıkarıyor.

Kışın okulun durumunu hiç sorma. Eski bir sobası var. Her sabah sırayla iki arkadaş gelip sobayı erkenden yakıyoruz. Bizim buralara kar erken düşer. Bu yıl daha da erken yağdı kar. En güç iş sobayı yakmak. Bir de tüterse ders yapamıyoruz. O zaman öğretmenimiz" şu parçaları defterinize yazacaksınız" deyip bizi evlere gönderiyor. Anlayacağın tek öğretmenle bile doğru dürüst ders yapamıyoruz ki... Haklısın elbette. Sana ne diye kızayım. Sen, benden daha çok bilmeyeceksin de kim bilecek? Bir şey desem iyice şaşıracaksın... Ben okulun birincisiyim. Beşinci sınıfta öyle arkadaşlarım var ki daha heceleyerek okuyorlar. Baksana ben bile fiil çekimlerinde yanlışlar yapıyormuşum... Oysa ağır ağır yazdım. Öğretmenime de, hiçbir arkadaşıma da göstermedim yazdığım mektubu.

Bizim köye okul açılalı yirmi beş yıl olmuş. Kasabadaki ortaokula dört kişi gitmiş. Onlar da okuyamamış geri gelmişler. Bir de iki kişi İmam Hatip Okuluna, iki kişi de assubay hazırlama okuluna girmiş. Hepsi bu kadar. Belki inanmayacaksın ama, bizim köyün ilkokulunu bitirenlerden bazıları okuma yazmayı unutmuş. Vallahi doğru söylüyorum. Benim dayımın oğlu Ali Rıza ilkokulu bitirmiş mektup bile yazamıyor. Gazeteyi heceliye heceliye zor söküyor. Yalnız Ali Rıza mı? Başkaları da öyle.

Ben unutmayacam. Öğretmenim beni öğretmen okulu sınavlarına sokacak. Öyle diyor. İnşallah kazanırım. Çok çalışıyorum. Yine biz neyse, okul bizim ayağımızın dibinde. Yukarıağıl köyünde okul da yok. O köyden on bir çocuk yürüyerek bizim okula geliyorlar. Onları bir görsen için parçalanır. Yağmurda yağışta, karda tipide bir saatlik yol tepiyorlar her gün. Kimi günler okula geliyorlar ki sırılsıklam olmuşlar. Ayaklarındaki çarıklar, lastikler su içinde kalmış. Öğretmen onlara izin veriyor. Ayaklarını çıkartıp sobanın etrafına koyuyor, kurutuyorlar.

Okulda benim en iyi arkadaşım Yukarıağıl köyünden gelenlerin içinde. Adı da Selim Şahin. Bir de bizim köylü Aloş. Asıl adı Ali ama biz Aloş diyoruz. Onlar da iyi okuyorlar. Mektuplarını onlara da veriyorum. Döne döne okuyorlar. Onlar da, ben de seni çok seviyoruz. Sana selamları var.

Mektubunu bekler, güzel günler dilerim...

Yeter Sarıgül

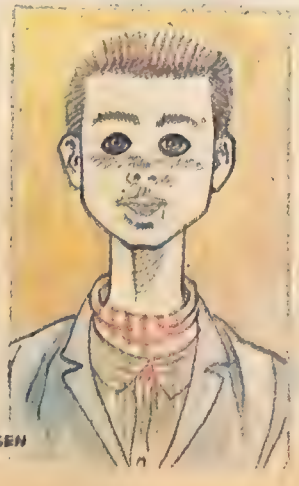

test

FEN VE TABİAT

1. Ayda gece ile gündüz arasındaki sıcaklık farklarının dünyadakinden çok fazla olmasının nedeni nedir?
   a) Ayda hava olmayışı
   b) Ayda su olmayışı
   c) Dünyada hava, su olmayışı
   d) Hiçbiri

2. Aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi doğrudur?
   a) Sıcaklık - Higrometre
   b) Termometre - Rüzgâr
   c) Basınç - Barometre
   d) Yağış - Anenometre

3. Suya dik ve ters olarak batırılan içi boş şişeye su dolmaz. Nedeni hangisi?
   a) Şişenin içi boş olduğu için
   b) Şişenin içinde hava olduğu için
   c) Yerçekimi olduğu için
   d) Hiçbiri

4. Havanın basıncını, yaptığı 80 cm'lik cam boru deneyi ile ilk kez kanıtlayan bilim adamı hangisidir?
   a) Galile
   b) Pisagor
   c) Tales
   d) Toriçelli

5. Güneşten dünyamıza gelen ısı ve ışık enerjileri değişmediği halde neden yazın havalar sıcak, baharda ılık, kışın ise soğuk oluyor?
   a) Yazın güneş ışınları daha uzun yoldan geldiği için
   b) Baharlarda en kısa yoldan geldiği için
   c) Kış, yaz ve baharlarda hep aynı uzaklıktan geldiği için
   d) Yazın geçtiği yol kısa, kışın geçtiği yol uzun olduğu için

6. Fahrenhayt, Reomür, Santigrat isimleri ne hatırlatır?
   a) Bulut isimleri
   b) Termometre çeşitleri
   c) Barometre çeşitleri
   d) Uzay bilginleri

7. Aşağıdaki yön ve rüzgâr eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?
   a) Poyraz - Güneydoğu
   b) Kıble - Güney
   c) Yıldız - Kuzey
   d) Karayel - Kuzeybatı

8. "İmbat" yurdumuzun hangi bölgesinde daha çok esen bir rüzgârdır?
   a) Marmara Bölgesi
   b) Karadeniz Bölgesi
   c) Ege Bölgesi
   d) Akdeniz Bölgesi

9. Deniz kıyılarında, geceleri karadan denizlere, gündüzleri denizden karalara doğru esen rüzgâr aşağıdakilerden hangisidir?
   a) Alize
   b) Meltem
   c) Muson
   d) İmbat

10. Dağların, yaylaların ve uçakların deniz seviyesinden yükseklikleri neyle ölçülür?
    a) Termometre
    b) Metre
    c) Barometre
    d) Hiçbiri

11. Sıcak yeryüzüne değen hava ısınır, genişler ve hafifleyerek yukarıya yükselmeye başlar, yerine çevreden daha soğuk ve ağır hava akar. Bunun sonucu rüzgâr meydana gelir. Isınan havanın yükselmesinin esas nedeni nedir?
    a) Isınan havanın basıncının artması
    b) Soğuyan havanın hafiflemesi
    c) Isınan havanın ağırlaşması
    d) Isınan havanın basıncının azalması

12. Deniz seviyesinde havanın basıncı 1 cm2 ve 1033 gramdır. Yüksekle re çıkıldıkça hava basıncından ne gibi bir değişme olur?
    a) Yükseldikçe basınç azalır
    b) Yükseldikçe basınç artar
    c) Her yerde aynıdır
    d) Alçaldıkça basınç azalır

13. Bu kazaların hangisinden kurallara uyarak kendimizi kurtarabiliriz?
    a) Zehirlenme
    b) Boğulma
    c) Trafik
    d) Düşme

14. Bu zehirlenmelerin hangisinde hasta açık havaya çıkarılmalıdır?

ARMAĞANLI SORULAR

Dört haftadır yayımladığımız, "Armağanlı Sorular" köşemize ilgi sürüyor. Bu arada açıklayalım, Ankara'dan Ali İhsan Pekmezci, İstanbul'dan Güçlü Çaştaban ve Murat Namlı, birinci sayımızdaki sorularımızı doğru yanıtlayarak, armağanımız olan üç kitabı kazandılar. Haydi bakalım... İşte bu hafta üç okurumuza kitap kazandıracak sorularımız:

1. 1865 yılında Bombay'da doğdum. Kısa öyküler ve şiirler yazdım. Annem - Babam İngilizdir. 1907 yılında Nobel Edebiyat armağanını kazandım. Çocuklar için yazılmış bazı öykülerim Türkçe'ye çevrildi. Kim olduğumu bulabilecek misiniz?

2. Dünyanın en büyük adasının yüzölçümü 2.175.000 km2'dir. Bu adanın adını ve yer aldığı denizin adını bulabilecek misiniz?

3. Dünyanın en ünlü spor gösterisi Olimpiyatlardır. Bu Olimpiyat Oyunlarının ilki 6-15 Nisan 1896 yılında yapıldı. Hangi ülkenin hangi kentinde yapıldığını bulabilir misiniz?

a) Boğulmalarda
b) Kırık ve çıkıklarda
c) Böcek sokmasında
d) Vücudun önemli bölümünün yanmasıyla

15. Ter bezlerinin iş göremez hale gelerek insanın boşaltım yetersizliği nedeniyle ölmesi hangi tip kazalarda olur?
a) Boğulmalarda
b) Kırık ve çıkıklarda
c) Böcek sokmasında
d) Vücudun önemli bölümünün yanmasıyla

16. Sinir sistemimizi bozarak bizi yorgun düşüren ve hasta eden bunların hangisidir?
a) Uykusuzluk
b) Gürültü
c) Aşırı çalışma
d) Hepsi

17. Aşağıdaki şekilde bir ucu suya daldırılmış kıvrık bir cam boru görülmektedir. Boru ortasından ısıtıldıktan sonra açık ucu kapatılarak soğuması beklenirse, aşağıdakilerden hangisi gözlenir?
a) Borudaki suyun kaba geçtiği
b) Kaptaki suyun yüksekliği
c) Borudaki suyun yükseldiği
d) Hiçbir değişiklik olmadığı

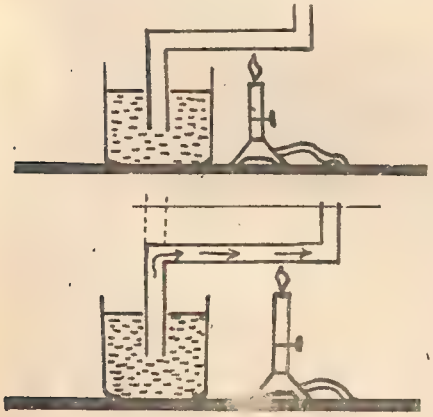

GEÇEN HAFTANIN YANITLARI

SOSYAL BİLGİLER
1) c, 2) d, 3) b, 4) a, 5) d, 6) a, 7) b, 8) c, 9) a. Harita ile ilgili yanıtlar: 1) a, 2) b, 3) b, 4) d.

GENEL KÜLTÜR
1) b, 2) d, 3) b, 4) b, 5) c, 6) a, 7) d, 8) d, 9) c, 10) b, 11) a, 12) d.

GENEL KÜLTÜR

1. Elektrik enerjisi, ısı enerjisine çevrilerek büyük yararlar sağlanır. Isınan iletkenler çevrelerini ısıtırlar. Aşağıdaki araçlardan hangisi bunlardan değildir?
a) Elektrik ütüsü
b) Elektromıknatıs
c) Elektrik ocağı
d) Elektrik sobası

2. Aşağıdakilerden hangisi elektrik enerjisi vermez?
a) Batarya
b) Pil
c) Akü
d) Transistör

3. Su, sıvı, katı, gaz hallerine geçerken aşağıdaki olaylardan hangisi olmaz?
a) Sis
b) Yağmur
c) Yıldırım
d) Kar

4. Ansiklopedilerde konular hangi kurala göre yazılır?
a) Bilgi sırasına göre
b) Konunun önem sırasına göre
c) Alfabetik sıraya göre
d) Yazıların değerine göre

5. Türk Alfabesinin kabul tarihi şunların hangisidir?
a) 1 Kasım 1923
b) 1 Kasım 1924
c) 1 Kasım 1926
d) 1 Kasım 1928

6. Antarktika kıtası hangi denizin suları altında kalmıştır?
a) Kuzey Buz Denizi
b) Büyük Okyanus
c) Atlas Okyanusu
d) Güney Buz Denizi

7. Mustafa Reşit Paşa'nın Osmanlı tarihindeki önemi nedir?
a) Mısır İsyanını bastırdı
b) Kabakçı Mustafa İsyanı
c) Tanzimat Fermanını hazırladı
d) Meşrutiyetin ilânı için çalıştı

8. Anadolu halkının başlattığı kurtuluş hareketlerinin gelişmesini önlemek için 10 Ağustos 1920 tarihinde İtilâf devletleri hangi antlaşmayı imzaladılar?
a) Sevr Antlaşması
b) Lozan Antlaşması
c) Mudanya Antlaşması
d) Mondros Antlaşması

9. Bu şehirlerden hangisi başkent değildir?
a) Quezoncity
b) Honolulu
c) Wellington
d) Melburn

10. Afrika'nın batısında yer alan Togo Cumhuriyeti 56 000 km2 lik yüzölçümüyle küçük bir ülkedir. Acaba bu ülkenin başkentinin adını biliyor musunuz?
a) Bangkok
b) Lomé
c) Port-of Spain
d) Kampala

11. Makiler bir iklim türünün doğal bitki örtüsüdür. Acaba aşağıdakilerden hangisinde görülür?
a) Akdeniz
b) Karadeniz
c) Okyanus
d) Kara

12. Cisimlerden gelen ışık, ağ tabakasının arkasına düştüğünde gözde meydana gelen görme kusuru nedir, bu kusur hangi mercekle giderilir?
a) Yakını iyi görememe, ince kenarlı
b) Uzağı iyi görememe, ince kenarlı
c) Yakını iyi görememe, kalın kenarlı
d) Uzağı iyi görememe, kalın kenarlı

13. Dünyanın en kalabalık ülkesi Çin'dir. Acaba bu ülkenin hemen ardından gelen en kalabalık ülkeyi biliyor musunuz?
a) Sovyetler Birliği
b) Hindistan
c) Amerika Birleşik Devletleri
d) Pakistan

14. "Pal Sokağının Çocukları" adlı çocuk romanının yazarı aşağıdakilerden hangisidir?
a) Selma Lagerlöf
b) Ferenc Molnar
c) Walt Disney
d) Jack London

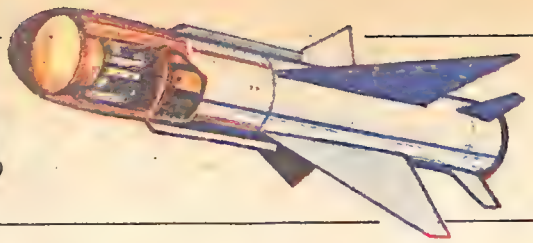

MIKROSKOPLA BAKINCA

TOPRAK ALTINDAKİ KENTLER

Yüzbinlerce karınca çok sıkı çalışarak kurdukları kentlerin düzenlerini sağlarlar. Çalışkan karıncaların her yana koşuştuğu bu olağanüstü galeriler birer arı kovanına benzerler...

Bir böcek topluluğu düşünün ki, bir kraliçe tarafından yönetilsin, işçi köleleri ve bebeklere bakmak için dadıları, hatta onlara süt veren bir tür "inek"i de olsun...

Bu betimlemeye uyan böcek topluluğu karıncalardır. Karıncaların dünyanın her tarafında binlerce ayrı türü bulunur. En çok rastlanan türü kırmızı ve siyah karıncalardır. Bunlara her zaman bahçemizde dolanırken, ya da ağaçlar ve duvarlar üzerinde yuvasına doğru yol alırken rastlarsınız.

Karıncalar ince belli, altı bacaklı ve upuzun iki antenlidirler.

Karıncanın gövdesi, baş, göğüs ve karın olmak üzere üç belirgin kısımdan oluşur. (Bu kısımlara böceklerde baş, orta ve art kısım da denir.) Baş kısmında, karıncaların diğer karıncaları tanımasına, yemeklerini bulmasına yarayan anten ya da duyargalarla birlikte, ısırmaya ve nesneleri taşımaya yarayan güçlü bir çene bulunur.

Her ne kadar tümüyle görme duygusundan yoksun karıncalar varsa da, ışığı ve karanlığı ayırmaya yarayacak kadar gelişmiş gözleri olanlar çoğunluktadır. Bunlar gözleri sayesinde engelleri ve düşmanlarını farkederek, onlardan uzak durmayı

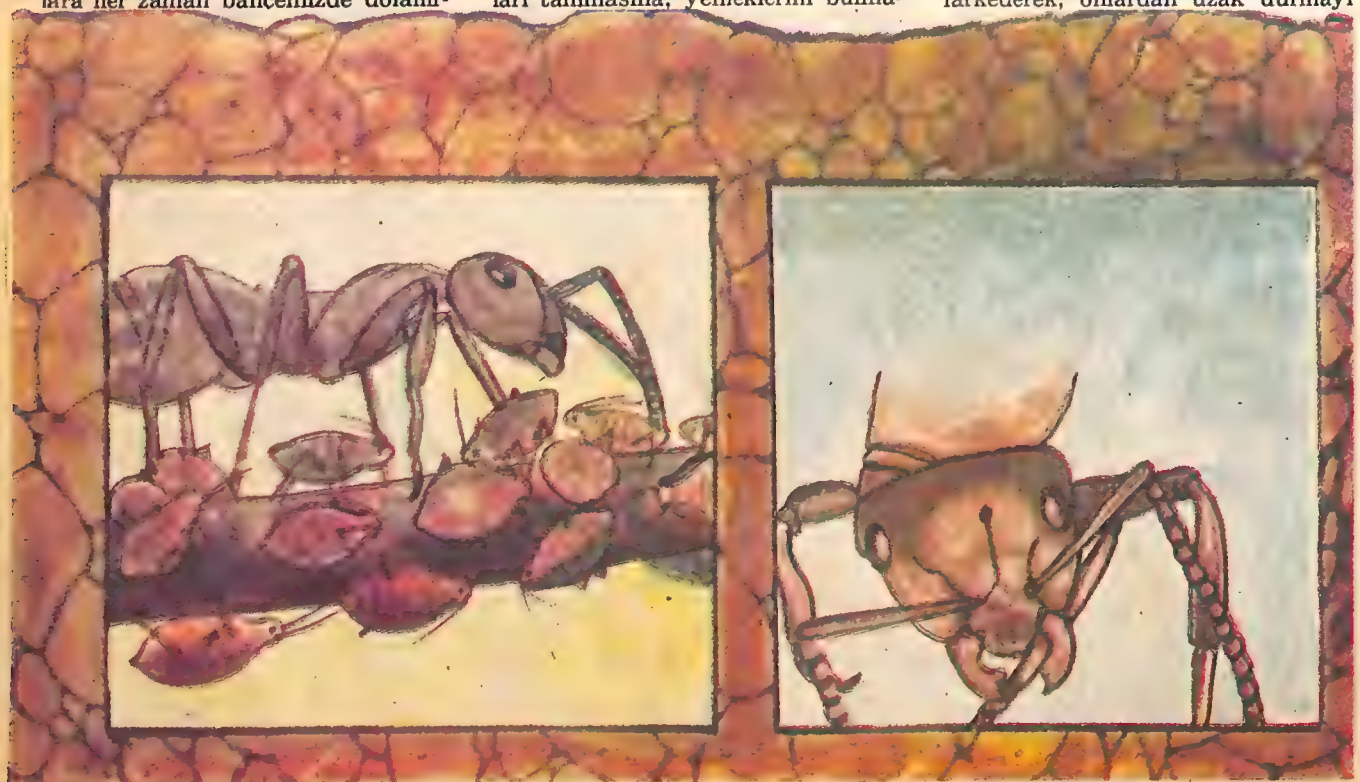

Bir kırmızı karınca yaprak bitlerinden bal topluyor. Bir bit saatte 40-50 damla bal üretebilmektedir. Karıncalar da bu yiyeceğe karşılık yaprak bitlerini düşmanlarına karşı korurlar (solda) Bir karınca başının büyütülmüşü (sağda)...

da başarırlar.

Karıncalar toplumsal böceklerdir. Yüzbinlercesi bir arada, geniş bir topluluk olarak yaşar. Bir karınca topluluğu, kendini yöneten, her bireyin üstüne düşen görevi ciddiyetle yaptığı bir kente benzetilebilir

Her toplulukta kraliçe ülkenin işçilerini ve erkeklerini yönetir. Bazı topluluklarda işçiler büyük ve küçük işçiler olmak üzere ikiye bölünürler. Bunlar hemşirelik ya da askerlik yaparlar. Asker karıncaların ötekilere oranla daha geniş ve güçlü çene yapıları vardır. Kafaları da daha büyüktür. Bunlar topluluğu düşmanlara karşı korurlar.

Bir karınca topluluğu önce bir tek dişi karınca tarafından yaratılır. Zamanı gelince anne-babasının yuvasını terkeden dişi karınca, başka bir yuvadan, kendi gibi kanatlı olan bir erkek karınca ile arkadaş olur. Daha sonra yumurtalarını toprağa bırakır. Bu yumurtalardan minicik larvalar (kurtçuklar) çıkar. Bu kurtçukları dişi karınca kendi gövdesiyle besler. Sonra bu kurtçuklar çevrelerinde ipek bir koza örerler. Artık "pupa" yani karınca olmadan önceki sürecine girmiştir. Birkaç hafta sonra bu kozalardan tüylü işçi karıncalar çıkacaktır.

Zaman geçirmeden işçi karıncalar toplumun işlerini üstlenir ve bu arada da artık tüm vaktini yumurtlamakla geçiren kraliçe karıncaya bakmakla geçirirler.

Bu başlangıçtan sonra hızla çoğalan işçi karıncalarla birlikte topluluk gittikçe genişlemeye başlar. Bu bireylerin görevi yuvanın gönencini sağlamaktır.

Bu küçük, çalışkan yaratıkların son derece de iyi örgütlenmiş yaşamlarını rahatsız etmeden yuvalarını dikkatle inceleyelim. İşçilerin küçücük larvaları, koza içindeki pupaları, daha hızlı gelişmeleri için güneşe çıkardıklarını, sonra da yeniden güvenli toprakaltı yuvalarındaki odalarına taşıdıklarını göreceğiz.

İlerde kurulacak yeni karınca toplumlarının sürekliliği için kraliçe karınca özel bir yığın yumurta yumurtlar. Bu yumurtalardan kanatlı erkek ve dişi karıncalar oluşur. Bunlar ilerde yeni yuvaların çekirdeğini oluşturacaklardır. Bu yeni kanatlı karıncaların bakımını işçi karıncalar üstlenir ve onları yuva kurma uçuşlarına dek beslerler.

Karıncaların yaşamı belli bir amaç - yaşamıdır. Kanatlı, yeni yuva oluşturacak erkek karınca yetişince artık işçi karıncalara gerek kalmaz. Artık bunların anne - baba yuvasına dönmesine izin verilmez. Bu işçiler ya kuşlara yem olur, ya da başka bir biçimde yok olur giderler.

Bir karınca yuvasının kesiti. Toprak ve döküntülerden yapılmış. Yüksekliği bir metreyi bulur. Burada yuvanın odalarını ve onları birbirine bağlayan tünelleri büyütülmüş olarak görüyorsunuz.

Bazı karınca topluluklarında ise bu işe yaramaz karıncaların öldürülmesi bir gelenektir.

Karınca yuvasının toprak üstündeki kümesini görüp de bunun altında taa derinlere kadar uzanan, karmaşık galerilerden bir çok odalardan oluşan düzenli bir yuvanın varlığını duymamız olanaksızdır.

Bu odalardan bazıları kış uykusu içindir. Bazı karıncalar uyurken işçilerin bir kısmı larvaların bakımı için dadılık, bir kısmı ise yiyecek stoku yapar. Bu arada topluluğun ineği görevini yapacak olan yaprak bitleri de toplanır. Bu yumuşak ve güçsüz yaratıklar, karıncaların yemekten çok hoşlandıkları bir tür bal gibi öz toplarlar. Buna karşılık da karıncalar bu "inek"lerini düşmana karşı korurlar.

Bir de et yiyen karıncalar vardır ki, bunlar Afrika'da, Güney Amerika ve Asya'da bulunurlar. Bu tür karıncalar uzun bir sıra oluşturarak avlanırlar.

Hatta en büyük ve güçlü hayvanlar bile bu karıncalardan kaçmaya çabalar. Ancak bu güçlü çenelerin getirdiği ölümden kaçmak hemen hemen olanaksızdır.

KARINCALARIN CAN DÜŞMANI

Karıncaların can düşmanı memelilerin dişsizler takımından olan karınca yiyen adında bir hayvandır.

Bu hayvanın kafatası, 30 cm den daha uzun bir hortum biçimindedir. Ucundaki kalın bir kalemin geçebileceği delikten kamçıya benzeyen yapışkan tükürüklü dilini 25 cm. kadar dışarıya çıkarır ve karıncalar yapışınca içeri çeker.

Çok güçlü ön ayaklarındaki pençeleriyle karınca yuvalarını yıkar ve dilini kamçı gibi hareket ettirerek karıncaları toplayıp yutar.

İNCE MEMED/2

HATÇE'NİN BU KÖYDEN İKİNCİ AYRILIŞIYDI. İLKİNDE YANINDA SEVDİĞİ VARDI... NE YAPACAĞINI NEREYE GİDECEĞİNİ BİLİYORDU. ŞİMDİYSE GÖZLERİNİN ÖNÜNDE DEV GİBİ BİR HÜKÜMET, CANDARMALAR VARDI.

ERTESİ GÜN KASABAYA VARDIKLARINDA HATÇE BİTMİŞTİ... AMA KASABAYI GÖRMEK YÜREĞİNE BİRAZ EMNİYET GETİRMİŞTİ. MEMED'İ HATIRLADI. TEK TEK ANLATMIŞTI KASABAYI, BURCU BULANDI. ŞİMDİ NE YAPIYORDU MEMED. YA AKALAR ÖLDÜRÜRLERSE...
BENİM YÜZÜMDEN FIKARA..

CANDARMA DAİRESİNİN ALTINDAKİ NEZARETE ATTILAR ONU KARANLIK, PİS KOKULU, AYAK BİLEKLERİNE KADAR SU İÇİNDE BÜTÜN GECE DİKİLDİ KALDI. UYUYACAK BİR YER BİLE YOKTU.

KÖYDEN AYRILIRKEN ANASI BİLE GELMEMİŞTİ, UĞURLAMAYA KIZ ARKADAŞLARI BİLE GELMEMİŞTİ... DAYANILMAZ BİR EFKARA KAPILDI...

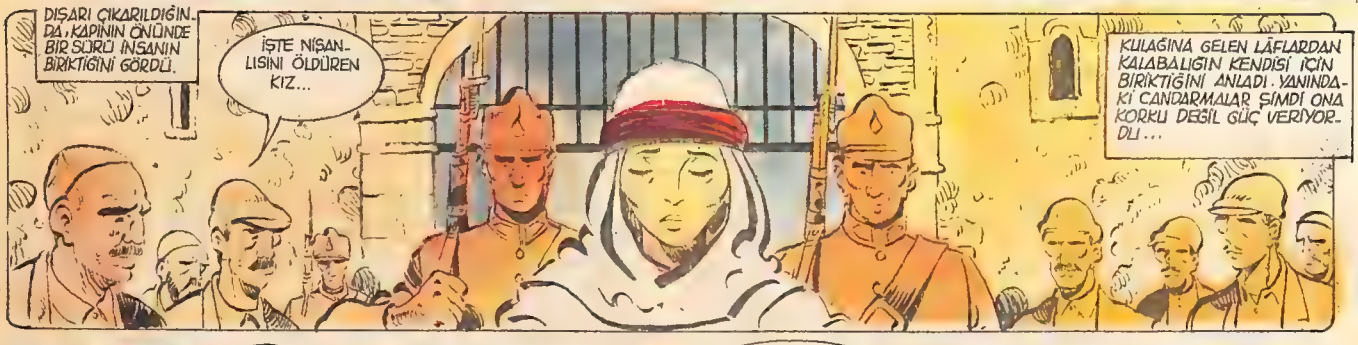
DIŞARI ÇIKARILDIĞINDA, KAPININ ÖNÜNDE BİR SÜRÜ İNSANIN BİRİKTİĞİNİ GÖRDÜ.
İŞTE NİŞANLISİNİ ÖLDÜREN KIZ...
KULAĞINA GELEN LAFLARDAN KALABALIĞIN KENDİSİ İÇİN BİRİKTİĞİNİ ANLADI. YANINDAKİ CANDARMALAR ŞİMDİ ONA KORKU DEĞİL GÜÇ VERİYORDU...

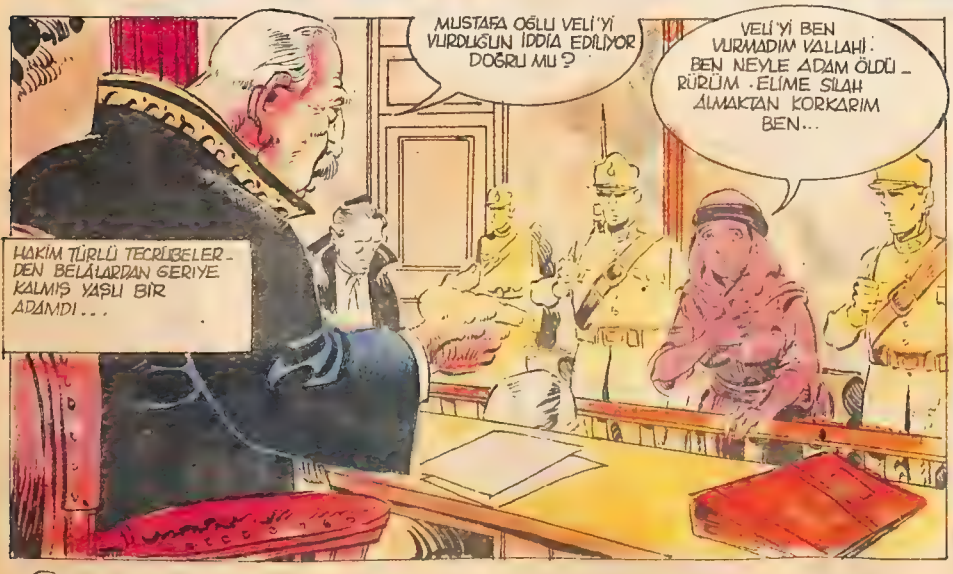
MUSTAFA OĞLU VELİ'Yİ VURDUĞUN İDDİA EDİLİYOR DOĞRU MU?
VELİ'Yİ BEN VURMADIM VALLAHİ! BEN NEYLE ADAM ÖLDÜRÜM. ELİME SİLAH ALMAKTAN KORKARIM BEN...
HAKİM TÜRLÜ TECRÜBELERDEN BELÂLARDAN GERİYE KALMIŞ YAŞLI BİR ADAMDI...

HAKİM KÖYLÜLERİ, KÖY KADINLARINI ÇOK İYİ TANIRDI. YILLARCA BİNLERCESİNİ DİNLEMİŞTİ. HATÇE'NİN SUÇSUZ OLDUĞUNU DERHAL ANLADI. AMA DELİLLER KUVVETLİYDİ, TEVKİF ETMEK ZORUNDA KALDI.
21

YAŞAR KEMAL/Çizen: İSMAİL GÜLGEÇ

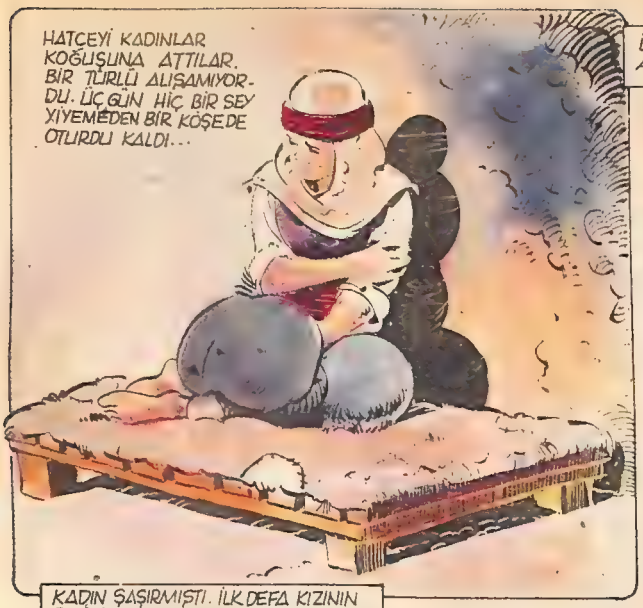

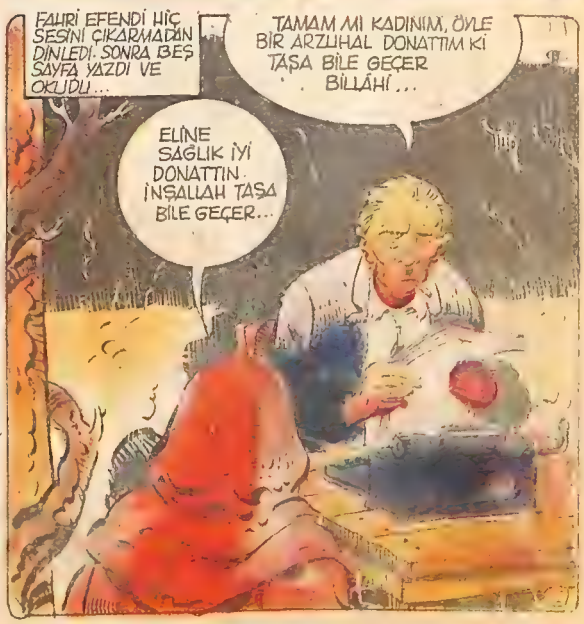

FAHRİ EFENDİ, ARZUHALİ VERECEĞİ YERİ TARİF ETTİ HATCE'NİN ANASINA. KARŞISINDA KIZINI GÖTÜREN SAVCIYI GÖRÜNCE YAKINMAYA BAŞLADI...

KURBAN OLDUĞUM AĞAM, BENİ KIZIMI NE DİYE ALDIN GETİRDİN, MAHPUSLARA SOKTUN. BENİM KIZIM SİLAHTAN KORKAR, NASIL ADAM ÖLDÜRSÜN. FAHRİ EFENDİ BİR ARZUHAL DONATTI, OKU DA KOYVER KIZIMI, TABANLARINI ÖPEYİM AĞAM!..

ÇOK LAKALAK ETME. BIRAK ARZUHALİNİ DE GİT. MAHKEME ADİL KARARINI VERECEK...

HATCE, ANASININ DÖNÜŞÜNÜ DÖRT GÖZLE BEKLİYORDU...

FAHRİ EFENDİYE BİR ARZUHAL DONATTIM Kİ TAŞA, DEMİRE GEÇER. ONU BİR OKUSUN HÜKÜMET, SENİN SUÇSUZ OLDUĞUNU ANLAR. HER BİR ŞEYİ YAZDIRDIM. FAHRİ EFENDİ YİRMİ LİRALIK DONATTI. BENDEN ON LİRA ALDI. VARSIN ALSIN, KIZIM İÇİN MALIM DA GİTSİN, CANIM DA.. YETER Kİ HÜKÜMET SENİ BIRAKSIN...

KEŞKE ÖYLE OLSA...

ANAM, GÜZEL ANAM, BANA MEMED'DEN BİR HABER GETİR, BİR DAHA GELİŞİNDE, NE DİYORSUN GÜZEL ANAM... HABER GETİR...

ZIKKIM!.. İNŞALLAH ONU PARÇA PARÇA EDERLER DE, SANA ÖLÜM HABERİNİ GETİRİRİM...

ANAM SÜRMELİ ANAM. BAK, DELİKTE ÇÜRÜYORUM. MEMED OLMAZSA BEN ÖLÜRÜM. SEN KIZINI ÖLDÜRMEK Mİ İSTİYORSUN? ONDAN HABER VER.

ZIKKIMIN KÖKÜ DİYORUM!

İKİSİ DE BİR MÜDDET SUSTULAR, HATCE, USUL USUL AĞLIYORDU. SONRA...

GÜN BATIYOR KINALI KIZIM, BEN GİDEYİM GAYRİ.

ANA!..

PEKİ, SENİN GÜL HATIRIN İÇİN BİR HABER ÖĞRENMEYE ÇALIŞIRIM. MEMED'İN ANASINI BİR DÖĞMÜŞLER Kİ... BELKİ ÖLÜR FIKARA DÖNECİK. KORKMA FAHRİ EFENDİ ARZUHALİ İYİ DONATTI...

23

DELİ DURDU VE ÇETESİ GÖZ GÖZÜ GÖRMEYEN BİR KARANLIKTA İLERLİYORDU. AYLARDAN BERİ BİR SÜRÜ EV BASMIŞ, YOL KESMİŞ CANDARMALARLA ÇARPIŞMIŞLARDI. CANDARMALAR ÖTEKİ EŞKİYALARI BIRAKMIŞ. DELİ DURDU'NUN ÇETESİNİN PEŞİNE DÜŞMÜŞTÜ. DELİ DURDU CANDARMALARLA ALAY EDİYOR, OYNUYORDU. İNCE MEMED AZ ZAMANDA KENDİNİ GÖSTERMİŞ. ARKADAŞLARINA VE DELİ DURDU'YA KENDİNİ SEVDİRMİŞTİ. ÇETEYE YARDIMI DOKUNUYORDU...

BURDA KALALIM ARTIK. ÖLDÜK, BİTTİK. İKİ GÜNDÜR KAÇ BABAM KAÇ. N'OLACAK BU HALİMİZ? KALIYORUZ BURDA.

YAVAŞ, USUL KONUŞ AGAM.

N'OLACAK YANİ?

YANİ DEMEM O Kİ, DÜŞMAN KARINCAYSA DA HOR BAKMA.

OHHOOO... BİRE İNCE MEMED, SÜLEYMAN EMMİ SENİ BİZE ARKADAŞ DEĞİL, ERKANIHARP GÖNDERMİŞ. KARIŞMA BÖYLE İŞLERE!

MEMED DOĞRU SÖYLÜYOR AGAM. ARKAMIZDA AZ BOZ CANDARMA YOK. ASIM ÇAVUŞ BÖYLE BİR FIRSATI BEKLİYOR. ORMANDA KALIRSAK KEKLİK GİBİ AVLARLAR BİZİ.

KEKLİK GİBİ.. BAŞEDEMEYİZ. CEPHANEMİZ BİLE YOK.

BURDAN BİR ADIM İLERİ ATMAK YOK, İKİ GÜNDÜR KÖPEK GİBİ KAÇIYORUZ... KÖPEK GİBİ!..

24

Devam Edecek

Milliyet
YAYINLARI

süreyya berfe

MATEMATİK

Yardımcı Kitaplar dizimizin üçüncüsü olarak, ilkokul dördüncü ve beşinci sınıflar için yararlı bir yapıtı, MATEMATİK'i sunuyoruz. Bu kitapta, aritmetik ve geometrinin temel ilkeleri, kolayca anlaşılabilecek arı bir dille ve bol örneklerle verilmiştir. Konuların daha iyi bir biçimde kavranması için, her bölüm, problemlerle zenginleştirilmiştir. Ortaokul sınavlarına hazırlanırken masanızdan ayırmayacağınız bu kitapta işlenen konulardan bazıları şunlardır: Tamsayılar, Dört İşlem, Ondalık Sayılar, Bayağı Kesirler, Ölçüler, Ticaretle İlgili Hesaplar, Eşyalar – Cisimler – Şekiller, Çizgi – Yüzey – Nokta, Doğrular, Üçgenler, Açılar, Dörtgenler, Çokgenler, Prizmalar, Daire, Silindir, Piramit, Küre, Koni... Her bölümün sonuna, Bilgi Testi de eklenmiştir.

sizin gözünüzle siz

müjdat gezen

GENE MERHABA

Sevgili Çocuklar,

Milliyet Çocuk Dergisi'nin ilk sayısından itibaren bir yılı aşkın süre sizlerle birlikte olmuştuk. Önce "Aptal Hamdi" sonra "Çocuk Mizahı" ile... Aradan öyle uzun süre geçti ki, acaba beni yeniden aranızda görmek sizi mutlu edecek mi?.. Ben çok mutluyum. Sizleri çok özledim. Ama biliyorsunuz, bir tiyatro açtım, çok yoğun çalışmalarım oldu. Bu yüzden sağlığımı bile bozdum bu aralar. "Bir Bulut Olsam" adı altında topladığım bu şiirleri ilk kez sizler okuyacaksınız... Beğenmenizi dilerim.

Sizlerle birlikte olmanın mutluluğu içinde, her hafta buluşmak üzere hoşçakalan sevgili arkadaşlarım...

KİTAP

kitaptan öğrenir insan herşeyi
insanı
hayvanı
ve de bitkiyi.
sevgiyi
sevmeyi
ve sevilmeyi
kitaptan öğrenir
insan herşeyi.

KUNDAĞIM

beyaz renkle ilk tanışmam
senle oldu ak kundağım
şimdi artık ben büyüdüm
gene yakamı bırakmadın.
annem seni kesmiş biçmiş
benim okul önlüğüme
kolalı bir yaka yapmış.
sanki ben hâlâ bebeğim
hâlâ emzik emiyorum
çünkü her sabah yakamda
mis kokunu duyuyorum.

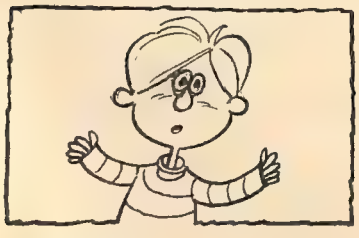

ARKADAŞ

Ali'yi çok severim
Ayşe'yi de severim...
Savaş ve Barış dersen
ben barışı severim...

ÇOCUK YILI

büyüklerimiz
bizi düşünüp
bu yılı, 1979'u
"Çocuk Yılı" yaparak
bize armağan etmişler.
eksik olmasın
büyüklerimiz
40 yılda bir
ayy,
1979 yılda bir
bizi de düşünmüşler.

ÇİÇEKLERİ SEVMEK

Yalnız güzel koksa iyi
bir de güzel rengi var ki,
penceremde
balkonumda
masamdaki çiçeklerin...
bir de dostturlar insana,
bir de kardeşim gibi kokarlar,
bu yüzden olacak, ben
çiçekleri çok severim.

ANNEM

Saçlarımı ilk ördüğün günü anımsıyorum
sonra eski makinende
okul önlüğümü dikişini
ve beni elimden tutarak
okula ilk gidişimi.
canım annem
ne çok sevmişim seni.
minicik bir diş fırçası almıştın
beceremediştim fırçalamayı
ve sen o güzel ellerinle
fırçalamıştın dişimi:
"işte böyle yapacaksın" demiştin,
"önce sağdan sola,
sonra yukarıdan aşağıya,
işte böyle fırçalayacaksın."
şimdi ben yatılı okuldayım
ve günde üç kez
dişimi fırçaladığımda
üç kez seni anmaktayım
benim güzel elli
güzel yürekli annem.

İLK ÖĞRETMENİM:

okula ilk başladığım gün
seni tanımasaydım
ilk öğretmenim,
belki ne okumayı
ne defteri, kitabı
ne de arkadaşlarımı
bu denli sevemezdim.
o hep gülen yüzünle
sanki annemdin benim,
sıcak tatlı sesinle
bana güven verendin
artık önümüzdeki yıl
birlikte son yılımız,
hiç istemiyorum ama
böyle,
ayrılacağız.
nasıl teşekkür etsem
nasıl ödesem hakkını
benim ilk öğretmenim
canım
canım, herşeyim
bana sen aşıladın
okumanın tadını

öğrenci misiniz?..

değerli 5 kitap, sizin için indirimli!..

YABANCI DİL YARDIMCI DERS KİTAPLARI

Orta okullarda okutulan bu kitaplarda
— Kelimelerin anlamları ve okunuşları,
— Cümle yapıları,
— Konularla ilgili sınav soruları ve cevapları
büyük bir titizlikle öğretmen
AYHAN YALÇIN tarafından hazırlandı.

ORTA III AN ENGLISH COURSE FOR TURKS INTERMEDIATE I.

YARDIMCI DERS KİTABI
Resim,i dört renk lüks krome kapaklı
272 sayfa 30 TL

GENÇLERE DİN VE AHLÂK DERSLERİ

İmam Gazâlî'nin Eyyüh'el Veled isimli eserinden faydalanılarak hazırlanmıştır. Konusunda tek kitaptır.
Hazırlayan: A. Remzi Eser.
3 renkli, nefis krome kapak içinde 40 TL.

ORTA I AN ENGLISH COURSE FOR TURKS ELEMENTARY I.

YARDIMCI DERS KİTABI
Resimli, 2 renk, lüks krome kapaklı
167 sayfa 25. TI

ORTA II AN ENGLISH COURSE FOR TURKS ELEMENTARY II.

YARDIMCI DERS KİTABI
Resimli, dört renk lüks krome kapaklı
320 sayfa 30 TI

GENÇLERE İSLÂM ILMİHALİ

Tam bir ilmihal kitabıdır.
—5 farz
—52 farz
—Peygamberlerin hayatı
Akıcı bir üslupla
A. Remzi ESER tarafından hazırlanmıştır.
3 renkli, nefis krome kapak içinde 40.—TL.

Bu son derece faydalı 5 kitabın yanında, bir de hoşlanacağınız bir kitap hediye ediyoruz.
Bunların tümünü, kısa bir süre için 135.- TL. karşılığında ödemeli olarak gönderiyoruz.
İsteklerinizle birlikte 10.- TL.'lık posta pulu gönderir misiniz!

Ödemeli isteme adresi:

GEN-DAĞ/KİT-SAN
Çatal Çeşme Sk. 52/B Cağaloğlu
Telefon:26 46 54 P.K. 75 Beyazıt/İstanbul.

DÜNYA ÇOCUKLARI NELER İZLİYORLAR?

Geçen sayılarımızda Alman ve İtalyan televizyonunu incelemiştik. Bu haftaki durağımız Fransız televizyonu.

FRANSA'DA televizyon yayınları ikisi renkli, 3 kanaldan yapılıyor. Bir ve ikinci kanal yayınları hergün öğle üzeri, üçüncü kanal ise saat 18.00'de başlıyor. Renkli yayınlar daha çok müzik, eğlence ve dizi filmleri içerirken, üçüncü kanaldaki siyah-beyaz yayın belgesel ve eski filmlerle, eğitici programlardan oluşuyor.

Fransa'da yaşayan çocuklar bu üç program dışında, aynı dilde (yani Fransızca) yayın yapan üç istasyonu daha izleme olanağına sahipler. Komşu ülkelerden Luksemburg, Monte-Karlo ve İsviçre sınırları yakınında oturanlar bu ülkelerin televizyon yayınlarını rahatça izleyebiliyorlar.

BELGESELLER

Fransız Televizyonunun en ilgi çekici belgeseli, kuşkusuz Kaptan Kusto'nun "Denizin Kanı" adlı sürekli dizisi.

Bildiğiniz gibi Kaptan Kusto'nun Kalipso gemisi ile birlikte bir de Odise adında denizaltısı var. TV için hazırlanan ve bizim henüz görmediğimiz bu dizi yapım, her salı akşamı ekrana geliyor.

"İşte Hayat" Fransız Televizyonunda yayınlanan bir başka belgeselin adı. Bizde Uğur Dündar'ın benzerini hazırladığı bu yapımda, çeşitli ülkelerin günlük yaşantılarından örnekler ve görüntüler sergileniyor.

Fransız TV'sinde değişik bir belgesel de "Serbest Kürsü" adını taşıyor. Fransız halkının düşüncelerini, ekrana yansıtmak isteyen yapımcılar kapı kapı dolaşıp röportajlar yapıyorlar.

İşte Kalipso gemisinin kaptanı ve ünlü Fransız deniz araştırmacısı Kaptan Kusto... Fotoğraf, Kusto'nun gezilerinden birinde çekilmiş...

DİZİLER, FİLMLER

"Çocuklar Adası", bizde daha önce gösterilen "Kaybolan Ada" dizisine benziyor. Akşam saatlerinde yayınlanan bu dizide, bir deniz kazası sonucu bilmedikleri bir adaya düşen çocukların öyküsü anlatılıyor. Küçük kahramanlar, garip adada çeşitli sürprizlerle karşılaşıyorlar. Kuşkusuz bunların en ilginci "mavi portakallar"...

"Kaygısızlar", Fransa'da ikinci kez yayınlanıyor. Bizde çok tutulan bu dizi, Fransa'da da ikinci kez ve öğle saatlerinde yayınlanmasına rağmen pek seviliyor.

"Birgün gerçek olacak" dizisi ise yarı belgesel. Ve bilim — kurgu karışımı bir yapım. Hayvanlar konuşursa neler olacağını ele alan dizi de Fransa'daki çocukların büyük ilgisini çekiyor.

Fransız Televizyonunda üç programda da her akşam birer film yayınlanıyor. Böylece Fransa'da çocuklar ve büyükler akşamları film seyretmek istiyorlarsa, üç kanaldan birini seçmek zorundalar.

ÇİZGİ-FİLMLER

Fransız Televizyonu, hafta sonu dışında çizgi filmler açısından oldukça zayıf sayılabilir.

Her akşam üçüncü kanaldan yayınlanan "Çizgi Film Tarihi" dışında, çocukların bu tür filmlere olan özlemini giderebilecek doğrudürüst bir yapım yok gibi.

Ancak "Çizgi Film Tarihi", beşer dakika da olsa başlangıcından bugüne değin çevrilen tüm çizgi filmlerin görülmesi açısından kayda değer. Bu dizide Miki Fare'den tutun da tatlı kahramanlara kadar sevilen kahramanların hepsi ekrana geliyor.

Haftada bir yayınlanan Japon Çizgi Filmlerin yanında, Fransa'da da en sevilen kukla dizi "Muppet Show"... Yaramaz Bebekler Fransa'daki çocukları da her hafta kahkahaya boğuyor.

EĞİTİM YAYINLARI

Fransız TV'sinin öğleden sonraki yayınları genellikle eğitici programlara ayrılmış.

"İzleyicilere Yanıtlar", öğle üzeri yayınlanan ve genellikle mektuplara verilen yanıtlardan oluşuyor. Her türlü sorunların tartışıldığı bu program, yaklaşık 45 dakika sürüyor.

"Kadın ve Sağlık" programı ise annelere seslenen ve çocuk bakımını da içeren bir yapım. Annelerin ve çocukların sağlık sorunları ile yakından ve ayrıntılı biçimde ilgilenen yapımcılar, programı ev kadınlarının izleyebileceği saatlerde, genellikle öğleden sonraları yayınlıyorlar.

Bir başka eğitim programı ise "Harfler ve rakamlar" adını taşıyor...

MEKTUP ARKADAŞI

Türkiye'nin her yöresinden yeni arkadaşlar edinmek ister misiniz? Bize adınızı, adresinizi, nelerle ilgilendiğinizi kısaca yazın. Bu köşede yayımlayalım...

★ ARZU CANYURT: Yaşım 10. Peçete, kart ve pul biriktiririm. Kitap okumayı severim. Yazışmak istiyorum. Adres: Zekibey Durağı Eminbay Apt. No: 312 Dikmen - ANKARA

★ SUAT YETİŞ: Yaşım 13. Boş zamanlarımda kitap okurum. Spor yaparım. Pul biriktiririm. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Acıçeşme Sok. Faikpaşa Yokuşu İntiba Apt. No: 1/1 Beyoğlu - İSTANBUL

★ GONCA ERHUY: Yaşım 11. Spor yaphmayı, ders çalışmayı, müzik dinlemeyi, gezmeyi severim. Dergi okurlarıyla yazışmak istiyorum. Adreas: Mühendis Evleri mersin

★ MERAL CEM: Yaşım 15. Kitap okumayı, gezmeyi, spor yapmayı çok seviyorum. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Seyitgazi Cad. Özgür Apty No: 60/21 ESKİŞEHİR

★ NİHAN TİMUR: Yaşım 10. Gezmeyi, spor yapmayı, kitaph okumayı, bisiklete binmeyi severim. Yazışmak istiyorum. Adres: Ertuğrul Mah. Fevziye Sok. Atacan Apht. D: 5 TEKİURDAĞG

★ HALİL SAKAL: Yaşım 13. Kitap okumayı, müzik dinlemeyi, severim. Pul ve kart biriktiririm. Yazışmak istiyorum. Adres: Fürüzpaşa Mah. Dutluhanım Sok. No: 53 Milas - MUĞLA

★ ÖZLEM TOHUMCU: Yaşım 11. Voleybol oynamayı, kitap okumayı severim. Şiir yazarım. Dergi okurlarıyla çeşitli konularda yazışmak istiyorum. Adres: Mühendis Evleri 280. Sok. No: 7-A Bahçelievler - MERSİN

★ AHMET UĞUR: Yaşım 13. Futbol oynamayı, kitap okumayı severim. Pul, kibrit ve sigara kutusu biriktiririm. Dergi okuru yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Reşitpaşa Cad. Gaziantep Kebap Salonu No: 62 Avcılar - İSTANBUL

★ MİHRİBAN ARITAMUR: Yaşım 12. Pul ve kibrit kutusu biriktiririm. Piyano çalarım. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Lamartin Cad. Fazilet Apt. No: 23/1 Taksim - İSTANBUL

★ CEVRİYE TENŞİ: Ortaokul öğrencisiyim. Kitap okumayı, müzik dinlemeyi, futbolu severim. Çeşitli kentlerden arkadaşlarla yazışmak istiyorum. Adres: 810. Sok. No: 28 Dibekbaşı - İZMİR.

★ MEHMET YILMAZ: Yaşım 14. Kitap okumayı, gezmeyi, müzik dinlemeyi, basketbol oynamayı severim. Çeşitli kentlerden arkadaşlarla yazışmak istiyorum. Adres: Taş Camii Cad. Gemalmaz Mah. Alkış Sok. No: 1 KONYA

★ İLKGÜN ŞEN: Yaşım 11. Pul ve kart biriktiririm. Yaşamı sevenler bana yazarsanız sevinirim. Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 Salihli - MANİSA

★ RAMAZAN BARBAROS: Yaşım 14. Spor yapmayı, kitap okumayı, gezmeyi, müzik dinlemeyi severim. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Yoğurt Pazarı Park Otel MERSİN.

★ ERDOĞAN ŞAŞMAZ: Yaşım 10. Kitap okumayı, resim yapmayı, sporu severim. Flüt çalarım. Yazışmak istiyorum. Adres: Konyaaltı Cad. 5. Sok. Tekstil Apt. P.K: 10 Bahçelievler - ANTALYA

★ NİLÜFER BAYTEKİN: Ders çalışmayı, kitap okumayı müzik dinlemeyi severim. Şiir yazarım. Yazışmak istiyorum. Adres: Hatip Mah. Omurtak Cad. No: 84 ÇORLU

★ MAHMUT BIYIK: Yaşım 14. Türkiye'nin çeşitli kentlerinden arkadaşlarla yazışmak istiyorum. Adres: Yeşilköy - Güneysu - RİZE

★ NURTEN SANER: Yaşım 11. Kitap okumayı, müzik dinlemeyi ve yüzmeyi severim. Kart biriktiririm. Yazışmak istiyorum. Adres: Sandalcı Sok. No: 24/2 Kurtuluş - İSTANBUL

★ KAAN AKOBA: Yaşım 14. Basketbol oynamayı ve yüzmeyi severim. Yabancı para biriktiririm. Dergi okurlarıyla yazışacağım. Adres: Doğancılar Cad. Deniz. Apt. No: 144 D: 13 Üsküdür - İSTANBUL

★ ARZU AYATA: Yaşım 10. Kitap okumayı severim. Melodika çalarım. Kart biriktiririm. Yazışmak istiyorum. Adres: Konya Cad. Sümer Apt. B Blok, K: 2 No: 3 Karaman - KONYA

★ ŞAYLAN ÖZYILMAZ: Yaşım 12. Pul ve sigara paketi biriktiririm. Spor yapmayı, org çalmayı severim. Şiir yazarım. Dergi okurlarıyla yazışmak istiyorum. Adres: 27 Mayıs Cad. Vakko Apt. 5/4 Gölcük - KOCAELİ

★ ŞEVKET ÖZKAN: Yaşım 14. Boş zamanlarımda spor yaparb, kitap okurum. Yazışmak istiyorum. Adres: Mithatpaşa Cad. No: 65 Balvova - İZMİR

OKURDAN OKURA

ÖĞRETMENİM

Öğretmenim, öğretmenim
Benim güzel öğretmenim
Okula başladığmız günden
Beri her şeyi öğrendik senden

Sen olmasaydın
Koca okul ne olacaktı?
Bir sürü insan...
Öğretmenim, öğretmenim,

İkinci annemsin
Öğretmenim.
Her şeyi öğretirsin öğretmenim
Öğretmenim öğretmenim.

H. ERMAN TAŞÇI

GİRESUN'DA ÖZLEM

Verimli toprağını, cennet gibi yuvamı
Yeşil çamlı dağını
Bu hayaller gözümün önüne gelince
Artıkça arttı Giresun'a özlemim
O güzelim gülleri, dereleri
İnsanların gülüşünü
Artık bunların hiçirini göremiyorum
Giresun'un ormanı
Sen güzellikler içinde en güzelisin
Her tarafta cıvıldaşan kuşların
Güzelliklerinle övün

Top oynayan çocukların, kelebeklerin
Arıların, kovanlarına bal götürüyorlar
Sen yemyeşilsin, sen benimsin
Doğanın güzelliğini
Giresun'da toplandı

GONCA APAYDIN

Resim : TUNCAY BATUR

OKURDAN OKURA

Bu, sizin sayfanız...Şiirlerinizi, resimlerinizi, öykülerinizi, kısa yazılarınızı ve kendi fotoğraflarınızı bekliyoruz...

GÖKYÜZÜ

Gökyüzüne bakmadan
Geçmez benim bir gecem
Bulutsuz gecelerde
En meraklı bilmecem

Gece olunca hemen
Çıkar ayla yıldızlar
Ne güzeldir gökyüzü
Pırıl pırıl parıldar

CAVİT ARIKAN

SADIK KÖPEĞİM BONCUK

Boncuk bak düşman ne çok
Boncuk atıl korku yok!
Boncuğum gel benden yana!
Boncuk ısır! Parçala!
Boncuğum benim
Boncuk hırsından yanar
Boncuk düşmanı parçalar!
Boncuk ayırt edemez
Dost demez, düşman demez!
Boncuğum benim

İLKER ECİROĞLU

TUTUM

Tutumlu ol arkadaş
Savurma hiç paranı
Geldi çattı bu yıl yine
Yerli malı haftası

Paranı hiç savurmadan
Kumbarana atsana
Biriksin kumbaranda
Gerekli şeyler alsanda

CAVİT ARIKAN

BARIŞA ÇAĞRI

Bu dünyada niçin savaşıyoruz?
Neden kardeşlik barış yapmıyoruz?
Birbirimizi acımasızca kırıyoruz
Dostluğu yokedip düşmanlaşıyoruz

Dünyada savaş yapılmasın
Çocuk yılı denip çocuklar aldatılmasın
Eşyalar insandan üstün tutulmasın
Düşmanlar dostlaşsın

ALİ KABAALİ

OKURDAN OKURA

BAŞKENT ANKARA

Bir çok insanın oturduğu yer
BAŞKENT ANKARA
Gün geçtikçe nüfusu yoğunlaşan
BAŞKENT ANKARA
Köyden, başkente göç eden
Her gün doğan bir insan
ve yine BAŞKENT ANKARA
Arabaları fazlalaşıyor
Trafiği yoğunlaşan
BAŞKENT ANKARA
Başkentte yaşayanlar için,
Büyük bir tehlike,
Hava kirliliği,
ve SORUNLARIYLA
BAŞKENT ANKARA

Y. SELİM YILMAZ

KARDEŞLERİM

Biri sarı, biri kumral, biri kara
Üçü de isterler para
Leylekler yem verir onlara
Sonra giderler sinemaya

Neyse artık büyüdüler
Adam gibi söylendiler
Niye döversin bizi
Biz oynuyoruz gizli gizli

Sizi yaramazlar sizi
Ders çalıştırmazsınız beni
Hem söylenir yaparsınız
Bir de bana kızarsınız

UFUK NAZLI

OKURDAN OKURA

ANADOLU

Gece olur ışıkları yanır,
Gündüzleri iş yerleri dolar,
Herkes burda medeniyete uyar,
Bir cennettir Anadolu

En güzel yerler buradadır
Göremiyorum çoktandır
Başkent de Ankara'dır.
Bir cennettir Anadolu

En tatlı meyvedir alma,
Kendini hiç hayâle salma,
Canın isterse burda kalma,
Bir cennettir Anadolu

Çocuklara armağan etmiş,
Beş bayramla süslemiş
Ata "Çocuk yarının büyüğüdür" demiş
Bir cennettir Anadolu

Çocuklar vardır çok neşelidir,
Büyükler tarihiyle övünür,
Herkes en iyi bir kardeştir
Bir cennettir Anadolu

Bizim bu örnek savaşımız
Vatanımızdır, taşımız toprağımız
Bütün halktır tek başımız,
Bir cennettir Anadolu

Balı, pamuğu en iyi tür,
Hepsini "Yabancı" al götür,
Buranın atası da ATATÜRK'tür,
Bir cennettir Anadolu

NECDET AKDENİZ

Resim NERMİN KANTAR

FIKRALAR

BEN HİÇ SİZİ PAYLADIM MI?

Naci birinci sınıfa gidiyordu. Okula başlayalı iki üç ay kadar olmuştu. Bir gün geç kaldı. Öğretmen:

— Bir daha sınıfa geç gelirsen seni içeriye almam, dedi.

Naci başını önüne eğdi, ağlayarak:

— Ben şimdiye dek okula her gün sizden önce geliyordum. Sizi hiçbir zaman böyle payladım mı öğretmenim? dedi.

KARŞILIK VERMEMİŞ

Küçük çocuk yaramazlık yapmıştı. Babası elinde sopayla yanına gelerek sordu:

— Deminden beri seni yanıma çağırıyorum. Duymadın mı?

Çocuk boynunu büktü:

— Duydum baba, duydum ama sen, "Ben bağırırken karşılık verme, daha çok sinirleniyorum" diyordun da...

KENDİNİ DÜŞÜNEN ÇOCUK

Çocuk:

— Anne bana ne kadar az reçel koyuyorsun?

— O senin değil, kardeşinin.

— Yaa!.. Demek ona bu kadar çok vereceksin anne?

İLERİ AKRABALIK

İki çocuk konuşuyorlardı:

— Bakkalın oğlu Recep'i tanır mısın?

— Tanımaz olur muyum. Onunla akrabalığımız bile var.

— Sahi mi? Ne gibi bir akrabalık bu?

— Benim köpeğimle onunki kardeştir.

YAZISIZ

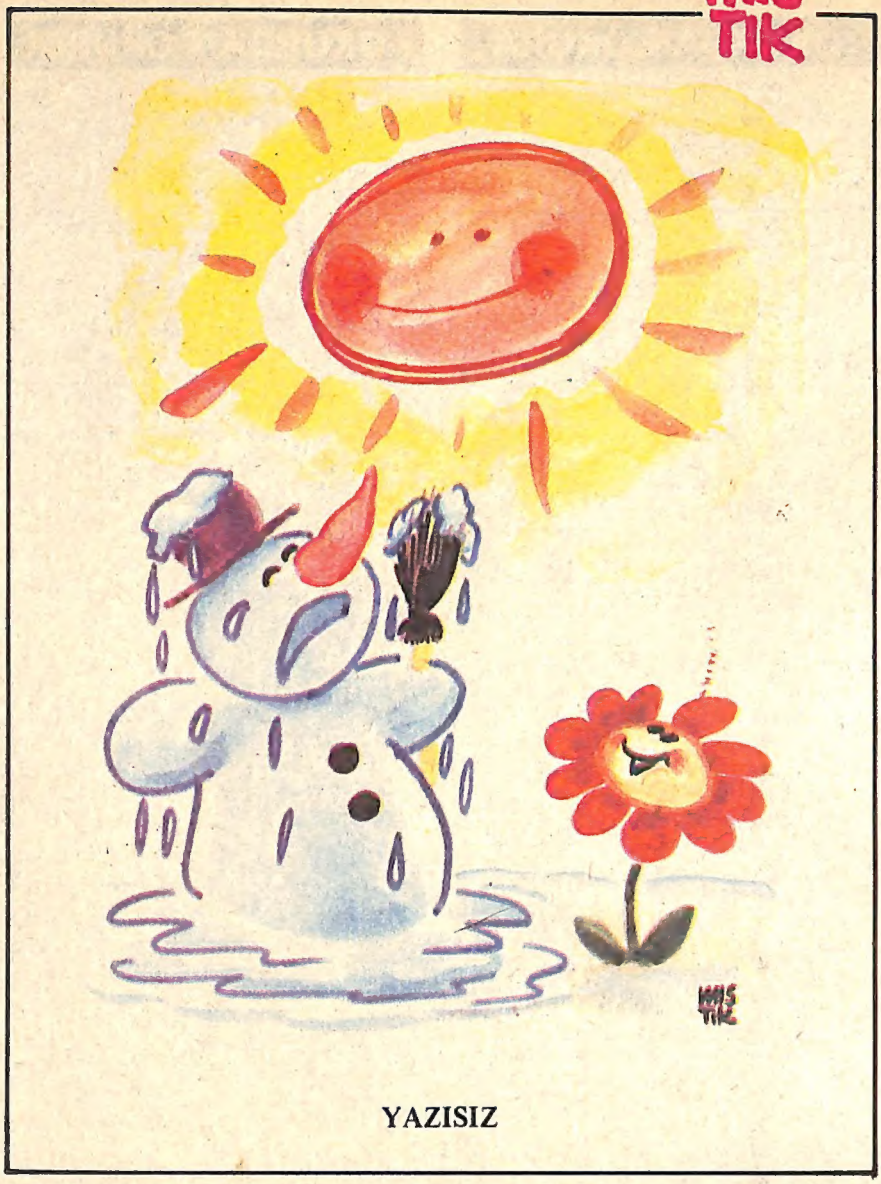

YAZISIZ

ZİL

Derse kalkmıştı. Hiç çalışmamış olacak ki terlemeye başladı. Öğretmen soruyu sormamıştı daha. Birden zil çalıverdi. Öğretmen hiç aldırış etmeden:

— Söyle bakalım Ahmet, dedi, seni hayatında en çok sevindiren şey nedir?

Çocuk yanıtladı:

— Zilin zamanında çalmış olması öğretmenim.

SALİM KAFA

Fransız devriminde, adamın biri, giyotinle idama mahkum edilir. Tam başı kesileceği sırada, kalabalığı hızla yaran bir adam:

— Durun, durun, diye bağırır, mahkum için bir mektup var.

İdam mahkumu ise gayet sakin:

— Şimdilik bir kenara koyun, der. Salim kafayla okurum sonra.

SAKIN DELİ OLMA BABACIĞIM

Nihat'ın aritmediği çok zayıftı. Her zaman kırık not alıyordu. Bir gün okuldan eve dönünce, babasına:

— Babacığım, aritmetikten pekiyi alırsam ne yaparsın? diye sordu.

Babası gülümsedi:

— Sevincimden deli olurum.

— Hiç korkma babacığım, çünkü zayıf aldım zaten, dedi.

ÖĞRETMEN YAZMIŞ

Baba, oğluna kızıyordu:

— Bak şu getirdiğin karneye!.. Hiç utanmıyor musun sen? Zayıf, zayıf, zayıf. Bu ne demek? Hiç çalışmadın mı? İçinden hiç iyi not yok!

Çocuk tatlı bir sesle babasını yanıtladı:

— Bana ne darılıyorsun babacığım. Onları ben yazmadım ki, öğretmen yazdı.

TÜRKİYE TARİHİ

EDİP ALŞAR

Milliyet YAYINLARI
YARDIMCI KİTAPLAR

Pamukbank Çocuk Sineması şubat ayında 40 merkezdeki 45 sinemada 106 gösteri yapıyor.

Çocuklar...
Miki'ler, belgeseller, müzikaller, konulu uzun filmler sizleri bekliyor.

Bedava davetiyelerinizi, yakınınızdaki Pamukbank şubesinden alın.
Annenizle, ablanızla, arkadaşlarınızla bu filmleri görmeye gelin.

Pamukbank Çocuk Sineması sizleri bekliyor.

PAMUKBANK
"iyi bankadır"

Pamukbank Çocuk Sineması Şubat/1980 programı

İLİ-İLÇESİ	SİNEMA	GÖSTERİ TARİHLERİ
İstanbul		
Suadiye	ATLANTİK	2, 9, 16, 23
Kadıköy	SÜREYYA	3, 10, 17, 24
Şişli	GAZİ	2, 9, 16, 23
Bakırköy	SİNEMA 74	3, 10, 17, 24
Aksaray	YILDIZ	2, 9, 16, 23
İzmir		
Gültepe	ÜLKÜ	2, 9, 16, 23
Alsancak	İZMİR	3, 10, 17, 24
Ankara		
Kavaklıdere	AKÜN	3, 10, 17, 24
Adana		
Atatürk Cad.	ARI	2, 9, 16, 23
Edirne		2, 3
Babaeski		9, 10
Lüleburgaz		16, 17
Çorlu		23, 24
Silivri		2, 3
Hendek		2, 3
Düzce		9, 10
Bartın		16, 17
Ereğli		23, 24
Bolu		16, 17
Devrek		23, 24
Çankırı		2, 3
Samsun		9, 10
Ordu		16, 17
Giresun		23, 24
Sivas		16, 17
Erzincan		23, 24
Van		16, 17
Diyarbakır		23, 24
Osmaniye		16, 17
Ceyhan		23, 24
Niğde Aksaray		16, 17
Kayseri		23, 24
Konya		2, 3
Alanya		2, 3
Seydişehir		9, 10
Akşehir		16, 17
Yunak		23, 24
Burdur		2, 3
Afyon		9, 10
Eskişehir		16, 17
Kütahya		23, 24
Söke		2, 3
Bandırma		2, 3
Bursa		2, 3
Yalova		9, 10